

DIRVA

THE LITHUANIAN NATIONAL NEWSPAPER

6907 Superior Avenue, Cleveland, Ohio, 44103. Telephone: 431-6344

LIII. Gruodis — December 6, 1968 Nr. 119

ILIUSTRUOTAS TAUTINĖS MINTIES LIETUVIŲ LAIKRAŠTIS

VIETNAMO ATEITIS

TAIKOS PAVOJAI IR NAUDA SAIGONO REŽIMUI

Valstybės Sekretorius Dean Rusk sekmadienį, kalbėdamas CBS televizijos tinklo Face the Nation programoje, išleido katę iš maišo: "Sovietų Sąjunga jau seniai mus spaudė nutraukti šiaurinio Vietnamo bombardavimą. Jie spaudė, nes gimininga socialistinė valstybė buvo bombarduojama kapitalistinės valstybės".

"Mes su tuo sutikome (we've met this point), -- aiškino toliau Rusk -- šiaurinis Vietnamas nebombarduojamas. Dabar Sovietų Sąjunga turi padėti savo kortas ant stalo, jiems priklausoėjimas padaryti ką nors, kad pietryčių Azijos situaciją pastūmėjus į tai."

Tai turbūt pirmas toks aiškus tikros padėties nušvietimas. Iki šiol buvo kalbama apie Hanoi kaip visko kaltininką, stengiantis nutylėti faktą, kad Hanojus pasipriešinimas tuo tuoju nutrūktų, jei jis negautų pagalbos iš Maskvos.

Amerikiečiams Vietnamo karas yra labai nemaloni afera, bet jei taip, kodėl sovietams laimėjus savo 'point' jie dabar turėtų nusileisti amerikiečiams ir sumažinti savo karinę pagalbą Hanojui? Kodėl sumažinti, patiems neturint iš to naudos, amerikiečių nemalonumų? Atvirkščiai, jei Vietnamo karas yra haudingas sovietams jie jį prailgins.

"Pagrindinis klausimas -- aiškino toliau

VYTAUTAS MEŠKAUSKAS

Rusk -- yra ar šiaurinis Vietnamas susilaikys nuo jėgos panaudojimo pietiniame Vietname ir Laose... šiaurinio Vietnamo kariuomenės egzistencija ten yra viso reikalo širdis -- dėl to tik ir kariaujama".

Kokioms sąlygom komunistai sutiktų atitraukti savo kariuomenę turėtų paaiškėti Paryžiaus derybose. Jos neturėtų būti labai lengvos dėl tos paprastos priežasties, nes nutraukus bombardavimą, tą kariuomenę komunistams pasidarytų lengviau ir pasiūsti ir išlaikyti. Taigi, padėtis be išeities? Ne visai.

Tiesa, esama pažiūros, kad Pietų Vietnamo ir kitų pietryčių Azijos šalių režimai yra taip supuvę ir sunkiai pakeičiami ar pataisomi, kad pati geriausia išeitis juos būtų pavesiti komunistų kontrolei. Juk tie įveda tokią tvarką, kuri leidžia tokiam palyginti neturtingam šiauriniam Vietnamui priešintis didžiausiai šios žemės karinei ir ūkinei galybei. Jie dar turi gerą daugiau ar mažiau pagrindžio organizaciją pietiniame Vietname su kuria amerikiečiai iki šiol nepajėgė susidoroti. O jei taip, tai pietinis Vietnamas, jei negali pergyventi karo, jis tuo labiau negalės pergyventi taikos.

Bet ir tokiam tamsiam prognoze esama šviesnių prosvaisčių. Kai amerikiečiai įsikišo į Vietnamą, atrodė, kad jis tuoju sugrius. Šiandien jo ateitis nėra tokia tamsi. Su trupučiu daugiau noro ir valios pietinis Vietnamas galėtų sėkmingai priešintis. Ginklais amerikiečiai ir toliau lieka tokie pranašūs, kad komunistai negali tikėtis laimėti didesnių kautynių. Paskutiniuoju laiku beveik vi-

si didesni susirėmimai buvo pradėti amerikiečių iniciatyva ir pasibaigė dideliais komunistų nuostoliais. Dar daugiau, amerikiečių išlaidos tame kare, šiais metais pasiekusios 28,2 milijonus dolerių, turėtų pradėti mažėti net tuo atveju jei kariuomenė nebus mažinama. Kol kas vieno amerikiečio kareivio išlaikymas Vietname, neskaitant jo iššaudytos amunicijos, kaštavo apie 13.110 dolerių, tačiau dabar jaunebereikia statyti naujų bazių bei uostų. Jie pastatyti ir apmokėti.

Tiesa, kad Amerikos kariuomenės buvimas ne tik apvertė aukštyn kojom buvusį vietnamiečių socialinį gyvenimą, kas be abejo yra didelis minusas, tačiau kartu daugeliui jų pravėrė naujus horizontus. Šimtai tūkstančių pramoko naujo amato prie milžiniškų amerikiečių statybų. Jau vien tas duoda vilties, kad pietinis Vietnamas, palikus jį ramybėje, labai greitai pralenktų šiaurinį Vietnamą, lygiai kaip ir pietinė Korėja pralenkė šiaurinę Korėją, ar Vakarų Vokietija rytinę Vokietiją.

Tačiau tai dar neišsprendžia problemos. Užpakalyje tų visų kraštų mažiau pasiturinčių, bet daugiau agresingų pusių stovi Kremlius, bet apie tai kaž kaip nenorėta kalbėti. Už tat Rusk pradėta nauja kalba, paminiškas tikro priešo, yra labai sveikintina naujovė. Atrodo, kad tuo keliu eis ir nauja administracija. Karas su Hanojus režimu daugeliui amerikiečių atrodo beprasmiškas. Jei tačiau tai grumtynės su sovietais, to karo kaina nėra tokia baisi ir beprasmiška. Tik taip pastačius klausimą, sovietai pradės skaičiuoti ar jiems apsimoka tas karas ar ne. Nuo to apskaičiavimo galų galė priklausys ir Vietnamo ateitis.

NEMUNO IR DUBYSOS KRAŠTUI LAISVĖS AUŠRA NE UŽ KALNŲ

(ALT pirmininko inž. E.A. Bartkaus paskaitos, skaitytos 1968 m. lapkričio 22 d. Chicagoje santrauka)

Jungtinės Amerikos Valstybės arčiau bendrauti su Sovietų Sąjunga pradėjo tik II Pasaulinio karo metu, 1942 m.

Amerikos Lietuvių Tarybos pirmininkas inž. Eugenijus Bartkus.

sudarytoji JAV, D. Britanijos ir SSRS karinė sąjunga ir josios pasėkoje, pagal Lend and Lease aktą Amerikos suteiktoji sovietams karo medžiagomis, maistu ir apranga vienuolikos milijonų dolerių parama, ne tik išgelbėjo Sovietiją nuo žlugimo, bet tiek sustvirtino ją ir josios armiją, kad ji galėjo perėti į ofensyvą prieš Vokietiją ir, drauge su vakarų sąjungininkais, pastarąją privertė besąlyginiai kapituliuoti.

Pokario laikotarpyje, Nikitos Chruščiovo lūpomis, Sov. Sąjunga pradėjo piršti socialistinio ir kapitalistinio pasaulių koegzistencijos principą. Bet paraleliai nedažnai neatsisakant tarp šių pasaulių vykstančio

gramos. Tas susitarimas, kas dveji metai šalių atnaujinamas, galioja ir šiandien.

Amerikai tokio bendravimo akstinas yra "tiltų" statymas tarp laisvo pasaulio visuomenės ir uždaros sovietų visuomenės. Sovietų Sąjungai rūpi: Amerikos technologinių pranašumų išgavimas, svetima valiuta ir sovietinių idėjų indoktrinacija. Šitai rodo, pirmu žvilgsniu nekaltas faktas, kad 90% sovietų mokslinių stipendininkų, siunčiamų į Ameriką, yra technologai ir matematikai, kai tuo tarpu 90% Sovietų Sąjungon išleidžiamų amerikiečių stipendininkų yra literatūros, kalbotyros ir visuomenės mokslų studentai. Kultūrinis bendravimas turėtų vykti reciprocity pagrindu, bet jo Maskva visiškai nepaiso, kaip ir visose jos sudarytose sutartyse. Pav. JAV mokslinės knygos ir periodika vis dar neišleidžiama į Sovietiją, kai jų literatūra šiame krašte yra laisvai platinama, parduvinėjama...

JAV IR LIETUVOS RESPUBLIKA

Brutaliu smurtu sulaužydama duotus Lietuvos Respublikai iškilmingus pasižadėjimus, visokiomis aplinkybėmis gerbti Lietuvos suverenumą bei teritorinį integralumą ir neliečiamybę 1940 m. birželio 15 d. Sovietų Sąjungos valdžia militariškai okupavo Lietuvą. Tų pačių

metų liepos 23 d. JAV vyriausybė pareiškė:

"Pastarosiomis keliomis dienomis greitai eina prie galo sukti veiksmai, kuriais politinė nepriklausomybė ir teritorinis neliečiamumas trijų mažų Pabaltijo respublikų -- Estijos, Latvijos ir Lietuvos -- norima apgalvotai panaikinti vieno iš jų galin-
gesnių kaimynų.

Nuo tos dienos, kai šios tautos atgavo savo nepriklausomybę ir demokratinę valdžios formą, Jungtinių Valstybių gyventojai su giliu ir palankiu susidomėjimu stebėjo puikią jų pažangą savo valdžioje.

Šios vyriausybės politika yra visuotinai žinoma. Jungtinių Valstybių žmonės yra priešingi grobuoniškiems veiksams, vis tiek ar jie būtų įvykdyti pavartojant jėgą ar grasinant jėga. Jie lygiai priešingi bet kuriai vienos valstybės, nors ir kaip galingos, kišimosi formai į vidaus reikalus bet kurios kitos suvereninės valstybės, nors ir kažin kaip silpnos.

Šie principai kaip tik sudaro pagrindą, kuriuo remiasi esami santykiai tarp dvidešimt vienos
(Nukelta į 2 psl.)

ATŽYMĖTI IŠKILIEJI TEATRALAI

Pirmajam Teatro Festivaliui Chicagoje pasibaigus, kurį suorganizavo LB Kultūros Fondas lapkričio 27 - gruodžio 1 d.d. iškilmingame bankete Jaunimo Centre buvo pagerbti ir atžymėti iškilieji teatrai, aktoriai ir dailininkai.

Jury komisija, susidedanti iš M. Ambrozaitienės, A. Barono, B. Chomskio, Č. Grincevičiaus ir V. Vijeikio nutarė:

Už geriausią teatrinių pastatymą premiją 500 dol. padalinti pusiau -- Clevelando Vaidilos Teatrui, rež. Petras Mazelis ir Los Angeles Dramos Sambūriui, rež. Dalila Mackialienė.

Iškiliausia aktore pripažinti Danutę Jankienę iš Detroito Dramos Mėgėjų Sambūrio.

Iškiliausiu aktorium -- Albiną Stasevičių, iš Hamiltono dramos teatro Aukuras.

Už geriausias dekoracijas premiją paskirti dail. Algiiui Žaliūnui iš Los Angeles Dramos Sambūrio.

Už kostumų eskizus -- dail. Margaritai Repčytei, Hamiltono dramos teatras Aukuras.

Mirė Bronius Pulkauninkas

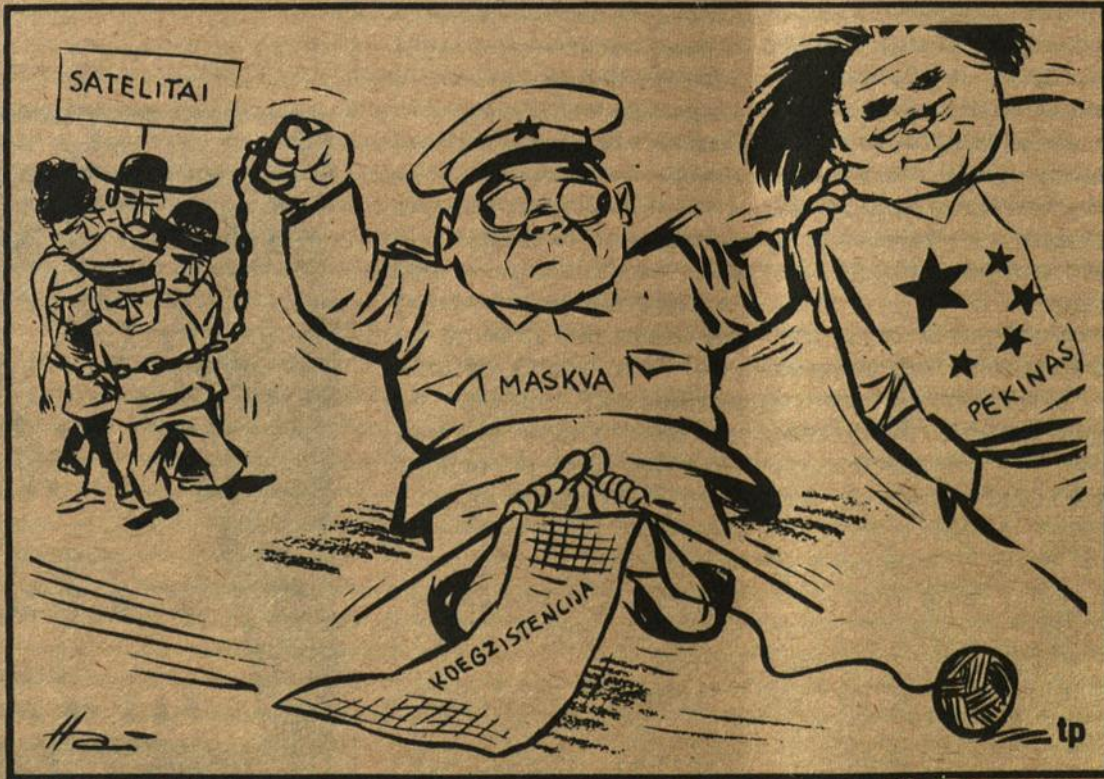
Lietuvos kariuomenės pulk. leit. Bronius Pulkauninkas staiga mirė, širdies smūgio ištiktas šeštadienį, lapkričio 30 d., Michigan City ligoninėje, Michigane.

Velionis buvo gimęs 1891 m. rugsėjo 19 d. Vaitkūnų k., Pabaiskio vls., Ukmergės aps. Mokslą ėjo Ukmergėje ir Irkutske, kur baigė karininkų mokyklą. Po I-o pasaulinio karo dalyvavo nepriklausomybės kariuose prieš bolševikus ir lenkus. Baigė aukštuosius karininkų kursus, tarnavo 8 ir 5 pėst. pulkuose. Buvo Telsių komendantu ir šaulių rinktinės vadu.

Pulk. leit. B. Pulkauninkas 1944 metais pasitraukė į Austriją, gyveno Vienoje, Insbruke, vėliau Kemptene. Amerikoje gyveno nuo 1949 metų.

Velionis paliko žmoną Oną ir dvi dukras: Laimutę ir Danguolę (Alto pirmininko E. Bartkaus žmoną).

Atsisis veikimas įvyko pirmadienį Mažeika - Evans koplyčioje, Chicagoje. Velionis palaidotas Lietuvių Tautinėse Kapinėse, Chicagoje.

Kai rankos būna užimtos...

Nemuno ir Dubysos kraštui...

(Atkelta iš 1 psl.)

Naujojo Pasaulio suvereninių respublikų.

Jungtinės Valstybės ir toliau laikysis šių principų pagal Amerikos žmonių įsitikinimą, kad jeigu doktrina kurioje šie principai glūdi, vėl nesaistys santykių tarp tautų, tai negalės būti įstatymo viešpatavimas, kitais žodžiais tarus, -- pačios mūsų nūdienės civilizacijos pagrindas".

Šis JAV vyriausybės aktas tebėra galioje ir šiandien. Bene kiekvienas JAV prezidentas viena ar kita proga savo ruožtu yra šią JAV pažiūrą patvirtinę bei pakartotinai paryškinę. Lietuvos Respublikos tęstinumas ir Lietuvos įjungimo į Sovietų Rusiją nepripažinimas yra reikšminga atrama kovoję sovietinei okupacijai pašalinti. Tai yra atrama Lietuvos klausimą tarptautinėse institucijose svarstant, atrama kiekvienam lietuviui ar kitataučiu, dirbančiam bei pasisakančiam Lietuvos laisvės bare, bet bene didžiausia atrama -- Amerikos Lietuvių Tarybai, amerikinei organizacijai, kurios uždavinio vykdymas sutampa su JAV principais, ir pažiūromis.

Amerikos Lietuvių Taryba savo gimimu ir 28 metų pastoviu darbu tvirtai stovėjo ir tebestovi už anksčiau minėtą JAV aktą. Maža to. ALT dėjo ir deda visas pastangas, siekiant kad Lietuva būtų išlaisvinta ir jos nepriklausomybė bei suvereninių organų veikimas būtų pilnai atstatytas.

LAISVŲJŲ LIETUVIŲ MISIJA LIETUVOS LAISVĖS BYLOJE

Sunku tarti, kaip ilgai Lietuvos laisvės byla turės trukti, bet kiekvienam aišku, kad mums, lietuviams ir lietuvių kilmės amerikiečiams, reikia tą bylą tarptautiniame forume laikyti gyva ir jokių atvejų jos pozicijų nemenkinti. Todėl ligšiolinės ALT pastangos ir veiksmai pastoviai kontaktuoti JAV Baltuosius Rūmus, Valstybės Departamentą, kongresmanus, o taip pat į tradiciją įėjus, ALT talkinant, abiejuose kongreso rūmuose, Lietuvos Nepriklausomybės sukakties minėjimo rengimas, savo laiką vykusi JAV Kongreso Komiteto Lietuvos, Latvijos ir Estijos okupacijai tyrinėti veikla, pagaliau ALT pastangos kurių pasėkoj Kongresas priėmė rezoliuciją, pagal kurią kiekvienais metais JAV prezidentas gali skelbti pavergtųjų tautų savaitę ir kiti panašūs darbai yra girtini. Visa patriotiškoji Amerikos lietuvių visuomenė šias ALTos pastangas remia, jose dalyvauja.

Visa tai kas labai sutrauktai čia pasakyta apie Amerikos Lietuvių Tarybos darbuotę, galima ją apibendrinant vadinti -- veidu į Ameriką. Tačiau amerikiečiai lietuviai negali likti abejingi ir nesiinteresuoją

savo tėvų kraštu, jojo likimu. Tai apimtų ALT darbuotę, kurią galėtume vadinti -- veidu į Lietuvą! Šia prasme mūsų tautos emigracijos JAV istorija yra pasigėrėtina ir pilna gražiausių pavyzdžių. O 1966 m. sausio 22 d. Vliko, ALT, LLK ir Pasaulio LB atstovų konferencija vieningai yra tarsi, kad "Savo dvasiniam, kultūriniam bei tautiniam tapatumui su savo tauta išlaikyti, laisvieji lietuviai privalo kuo glaudžiau bendrauti su Lietuva". Ir toks bendravimas Amerikos lietuvių su lietuviais, esančiais pavergtose Lietuvoje, vyko ir vyksta keleriopais kanalais. Tiek kanalai būty: susirašinėjimas laiškais, lietuviškasis Marshallio planas -- siuntinių forma parama pavergtose Lietuvoje likusiems ar Sibiro tremty atsidūrusiam broliui, o taip pat laisvųjų lietuvių tiekiamą informaciją pavergtiesiems radijo bangomis. Dėl šių visų bendravimo formų, laisvųjų lietuvių labai atsargiai naudojamų, nekilo mūsųose didesnių neaiškumų.

KELIONĖS Į PAVERGTAJĄ LIETUVĄ IR PAVERGŲJŲ VIEŠNAGĖ AMERIKOJE

Palyginti, nemažas JAV lietuvių skaičius yra pasinaudojęs galimumu nuvykti į pavergtąją Lietuvą ir dar didesnis skaičius, turbūt, yra tokių, kurie apmokėdami išlaidas buvo pasikvietę savo artimuosius į Ameriką atvykti ir pavišėti. Turistų išpūdziai labai įvairūs, bet turbūt, neklystume sakydami, kad didelėje daugumoje apsilankiusiems Amerikos lietuviams, pavergtoji Lietuva paliko labai sunkų išpūdį. Čia norima atkreipti dėmesys į skirtumą, koka matomas kalbantis su turistu grįžusiu, sakysim, iš Italijos, Vakarų Vokietijos, Prancūzijos ir ... Sovietijos. Faktiškai juk jau kuris laikas, kaip kiekvienas lietuvis vyksta į Lietuvą, tegali viešėti Vilniuje penkias dienas, o Maskvoje ir kitur Sovietų Sąjungoje ilgesnį laiką! Turistas, grįžęs iš Vak. Europos kraštų, rodo nuotraukas, vaizdus lankytų vietų, turėtus pokalbius ir t.t. Tuo tarpu, kai iš Sovietų Sąjungos ir Lietuvos grįžęs turistai, neturi jokių atminų, vengia plačiau kalbėtis, lieka labai santūrus.

Juos santūriais padarė esamoji Sovietijoje sistema, kuri verčia kiekvieną asmenį savi saugos sumetimais būti uždaru, o neretu atveju, galima tarti, pasitraukusiu iš savos visuomenės.

Sovietų baudžiamasis kodeksas taip sukirptas kad vieno jo 58 straipsnio užtenka, bet kurį asmenį, nežiūrint kur jis gimęs ir kokios valstybės pilietis bebūtų, galima, terorizuoti ir likviduoti.

Mūsų kalbamų atveju, atseit, kiekvienas JAV turistai, nuvykęs į pa-

vergtąją Lietuvą yra dėmesingai iki pat smulkmenų sovietinio saugumo agentų sekamas ir dažnai kviečiamas atlikti kai kuriuos uždavinius.

"Sovietų administracinis priekabumas ir saugumo įstaigų išulios pastangos verbuoti KGB bendradarbius, ypač sunkina kiekvieno turisto padėti Sovietų Sąjungoje. Nemažiau kaip 75 procentai amerikiečių mokslinių stipendininkų ir dažnas turistai yra šių KGB pastangų taikiny. Vienas ryškiausių sovietinio priekabumo pavyzdžių yra JAV Yale universiteto prof. F.C. Barghoorn, tuo metu buvusio JAV - SSRS kultūrinio bendravimo programų nustatymo patariamiosios komisijos nario, 1963 metais areštas Maskvoje. Arba, panašus atvejis buvo su Kalifornijos universiteto prof. L.S. Feuer, kuris po savo penkių pasikaitų Sovietų Sąjungos Mokslų Akademijoje, jau besėdantis į lėktuvą grįžti į Ameriką, buvo KGB sulaikytas ir penkias valandas kamanitinėtas apie savo susitikimus ir pasikalbėjimus su rusais akademikais..." (V. Vaitiekūnas, Bendravimas su Lietuva, psl. 4,5)

Į Lietuvą šiandien reikia žiūrėti, kaip į kalinį - asmenį, smurtu įkalintą didžiajame Sovietijos kalėjime. Tą kalinį lankyti ir jam pagelbėti yra, mūsų -- laisvųjų, pareiga arba, kaip veiksnų deklaracijoje sakoma, mūsų misija. Tą misiją vykdant, reikia paboti visas aplinkybes, kad vieton noro ir pastangų padėti kaliniui nepakenktum jam.

Sportininkų grupės vykimai 1967 m. į pavergtąją Lietuvą, reprezentuojantis save -- Amerikos lietuvių atstovais (Amerikos lietuvių krepšinininkų rinktinė...) buvo nesuderinamas su laisvųjų lietuvių misija Lietuvos laisvės byloje. Tai viena. O antra, sportininkų viešnagė Lietuvoje, šiandien, žiūrint į ją iš perspektyvos, toli išėjo iš privataus turisto interesų. Tiesa, sportininkai nenaudojo lietuvių organizacijų vardų, bet vistiek dengėsi amerikietiška People to people etikete. Šiuo vardu turėjo sąskaitą ir atskaitomybę aukoms rinkti. Atrodo, tarytum, jie vykdė šios organizacijos jiems patikėtą uždavinį -- dalyvauti SSRS krivinosios spalio revoliucijos 50 metų sukakties minėjime -- tiesti tiltus tarp amerikiečių ir sovietų.

Sportininkai ir jų organizatoriai šio momento nesuprato ar nenorėjo suprasti. Jie tikėjo savo demonstracija, šventiška nuotaika susitikti su pavergtaisiais lietuviais, pabendrauti su jais, "kaip brolis su broliu". Jų gerieji norai ir viltys nepasitvirtino. Viešnagės metu jie negalėjo susitikti, arčiau susipažinti ir bendrauti su pavergtaisiais, nes mažai kur jiems bu-

vo leista vykti ir visur kur jie buvo, tarp laisvo ir pavergtos lietuvių buvo okupanto akis, ausis ar net geležinė uždanga. Tą padėti išgyveno daugelis išvykos dalyvių, bet ji juk buvo jiems pavaizduota iš anksto, tad ar reikėjo šiai patirčiai išgyti tokią kelionę organizuoti?

Lietuvių visuomenė šios sportininkų išvykos dalyvius, ypač jos organizatorius, pakaltino ir pasmerkė. Manau, kad ne vienas iš pasmerktųjų aiškiau, negu daugelis kaltintojų, šiandien suprantą savo ėjimų kreivę, o josios supratimui ir gilesniam pagvildinimui anuo metu tiek mažą dėmesio tekreipė. Bet tai jau praeitis ir iš jos visi galime mokytis. Todėl ar nebūtų laikas tiems mūsų sportininkams-klaūnams įsijungti į pozityvų lietuviškos visuomenės darbą? Tuo pačiu visuomenėje vis dar slypi jiems įtarimai bei pakaltinimai savaime išnyktų. Mūsų nėra per daug, todėl kiekviena pozityvi pajėga yra brangintina ir neatstumtina.

Baigiant "JAV lietuviai Lietuvos laisvės byloje" apibrazą, siūlomi išvados:

* Veiksnių konferencijos 1966 m. sausio 22 d. deklaracija savo esmėje yra teisinga, tačiau būtų tikslinga paaiškinti privataus bendravimo supratimą, kaip lygiai greta teisingai politinio momento, reikėtų nurodyti bendravimo pavojaui tiek pavergtiems, tiek laisviems lietuviams.

* Principe privatus bendradarbiavimas su pavergtaisiais nesmerktinas. Nežiūrint kaip yra saugomas sovietinis tautų kalėjimas, vistiek jo įnamiai, taigi ir pavergtieji mūsų broliai, yra pasiekiami vakarietiško idėjų. Tos idėjos pirmoje eilėje -- asmens, minties ir kūrybos laisvė -- vis daugiau ir daugiau auga Sovietijoje, ją sprogdina ir ardo iš vidaus.

* Darytina viskas, kad nesikartotų ėjimai panašūs į minėtąją sportininkų kelionę 1967 m. pavergton Lietuvon. Jeigu ir nieko kito nebūtų josios metu buvę, tai jau pats kelionės organizavimo sukeltas mūsų visuomenėje aistros ir nesutarimas ardo mūsų tautines gretas ir tetar nauja priešu.

* Mūsų pareiga yra parodyti laisvajam pasauliui, kaip vienašališkai yra vykdomos Sovietų Sąjungos sudarytosios vadinamosios kultūrinių mainų sutartys. Apie JAV ir SSRS mainus jau anksčiau kalbėjau. O štai -- Vakarų Vokietija. Išleidžiamas įstatymas, kad nuo 1968 m. liepos 1 d. bus leidžiama pardavinėti Vokiečių Sovietinės zonos spauda. Po keleto dienų Ulbricht, Rytų Vokietijos politrukas, pareiškia, kad apie kapitalistinio pasaulio laikraščių laisvą pardavinėjimą negali būti ir kalbos...

Arba. Toj pat V. Vokietijoje, Muenchene, "Kubon und Sagner" knygyneas pav. savo parduodamų knygų kataloguose

siūlo kovo mėn. (1968 m.) laidoj -- 83 sovietinius lietuvių kalba leidinius; birželio -- 67. Klausimas -- kiek ir kur iš V. Vokietijos įpavergtą Lietuvą galėtų būti siunčiama mūsų knygų?

* Paskubintinas mūsų lituanistinėse mokyklose mokslo programų papildymas, kad mūsų jaunimas būtų supažindinamas mūsų pačių su šio meto aneksuotos Lietuvos ekonominiu, politiniu, literatūriniu, meniniu gyvenimu, o taip suvokti galimybes, bendrauti su okupuotoj tėvynėj gyvenančiu broliu.

* Pagaliau, ar ne laikas pasiskelbti bendravimo su pavergtaisiais klausimu paliaubas, nes -- pasisakantieji už neribotą bendradarbiavimą, turėtų suprasti, kad besąlyginis bendravimo piršimas sukelia bereikalingą įtarinėjimą, ardo mūsų vienybę ir tuo pačiu sumažina iš bendravimo laukiamą naudą.

- aktyvus bendravimo piršimas pavergtajam broliui, gali jam sukelti vilčių ir jį paskatinti rezistenciniams veik-

mams, kurie šiuo metu žinant tarptautinę padėtį, nebūtų tikslingi,

- pasisakantieji prieš bet koki bendravimą, turėtų pagalvoti, kad jaunasis dinamiškas elementas nustumiamas į statinę padėtį ir nusi-vylimą,

- kad stiprūs kaltinimai sudaro sąlygas asmeninems sąskaitoms suvesdinėti ir iš jo objektyvumo pereinama į subjektyvumą.

Daug sunkių bandymų yra pakėlęs lietuvis pra-eity, dar daug bandymų jo laukia ir ateityje. Bet ne jausmingomis nuotakomis, o gerai išmąstytais ėjimais jungdamiesi į kovą -- pašalinsime tą tamsą ir neteisybę, kuri yra apgaubusi mūsų protėvių žemę. Tvirtai tikėjime, kad Nemuno ir Dubysos kraštui laisvės aušra jau ne už kalnų!

NEPAMIRŠKITE
ATNAUJINTI
DIRVOS
PRENUMERATĄ

KALĖDINIAI SIUNTINIAI 1968

Artėjančių Kalėdų švenčių proga, siūlome tris specialiai sudarytus siuntinius iš tokių dalykų, kurie labiausiai yra reikalingi ir būtų naudingi Jūsų gimėms.

MISŖSUS KALĖDINIS 1968.

Vyriškas arba moteriškas labai geros rūšies megztukas, itališkas vyriškas arba moteriškas nailoninis lietpaltis, 3½ jardo vilnonės angliškos medžiagos vyriškam kostiumui, 3 jardai labai gražios medžiagos moteriškam kostiumėliui, vilnonė medžiaga sijonui, puikus vyriški nailoniniai marškiniai, arba nailoninė bliuskutė, 1 dėžė šokoladinių saldainių, 20 anglišių geriausios rūšies cigarečių. \$90.00.

MOTERIŠKAS KALĖDINIS 1968.

Komplektas moteriškų labai gražių nailoninių apatinių rūbų (labai ten reikalingi ir naudingi), gėlėta arba su ornamentais vilnonė skarelė, 3 jardai cremplene medžiagos moteriškam kostiumui, gražus moteriškas megztukas, 3 jardai vilnonės medžiagos paltui, 2½ jardo vilnonės medžiagos suknelei. \$90.00.

MAISTO SIUNTINYS 1968.

½ sv. arbatos, 1 sv. kakavos, 6 sv. geriausios rūšies baltų miltų, 2 sv. ryžių, ¼ sv. pipirų, ¼ sv. lapelių, ½ sv. geriamo šokolado, 1 dėž. Nescafcas, 3 sv. geriausios rūšies kaulinių taukų, 1 sv. šokoladinių saldainių. \$30.00

Taip pat į bet kurį siuntinį galima dėdėti žemiau išvardinti dalykai visad naudingi ir laukiami Lietuvoje:

Vilnonė skarelė \$4.00, nailoniniai lietpalčiai \$10.00, vyriški arba moteriški megztukai \$12.00, nailoniniai marškiniai \$7.00, vyriškos arba moteriškos nailoninės arba vilnonės kojinės \$2.00, labai geras parkeris firmos "Parker" \$7.00, šveicariški laikrodžiai \$30.00.

Su malonumu priimame užsakymus, kuriuos siuntėjas pats sudaro iš mūsų kainoraščio ir taip pat, persiunčiame Jūsų pačių sudarytus siuntinius. Mūsų sąskaitos duoda Jums teisę gauti Income Tax sumažinimą.

BALTIC STORES LTD.,

421 HACKNEY RD., LONDON, E. 2. ENGLAND.
TELEF. SHO 8731.

PETKUS
LAIDOJIMO ĮSTAIGA

MARQUETTE PARK CHICAGO
2533 W. 71 St. Tel GR 6-2345-6
CICERO ILLINOIS
1410 S. 50 Ave., Tel TO 3-2108-9
TRYŠ MODERNIOS KOPLYČIOS

DIRVA

The Lithuanian Newspaper
Established 1915

6907 Superior Avenue, Cleveland, Ohio 44103

Telephone: (216) 431-6344

Second-Class Postage paid at Cleveland Ohio.

Published Two Times a Week
every Wednesday and Friday

by American Lithuanian Press Radio Ass'n.

VILTIS, Inc. (Non-profit).

Subscription per year \$13.00. Single copy 15 cents.

Editor Vytautas Gedgaudas.

Business Manager Kazys S. Karpius.

Dirva išeina trečiadieniais ir penktadieniais.

Prenumerata metams \$13.00, pusei metų \$7.00.

Straipsniai, išskyrus vedamuosius, reiškia jų autorių
nuomone.

Redaktorius Vytautas Gedgaudas.

Reikalų vedėjas Kazys S. Karpius.

Savęs ir kitų kritika

Lietuvos okupacija užsitęsė. Vyresniosios kartos, nepriklausomų tėvynės gimusios ir mokslus ėjusios generacijos eilės retėja. To pasėkoje mažėja visų mūsų organizacijų narių eilės, todėl šiuo metu jų visų didžiojo rūpesčiu yra jaunosios kartos įjungimas į organizacinę veiklą, kuri tęstų Lietuvos laisvinimo darbą, kuri, vyresniems pavargus toliau neštų lietuvių ir Lietuvos laisvės siekimo žiburį.

Tuo rūpesčiu gyvena ir Amerikos Lietuvių Tautinė Sąjunga, kurios tautiškoji idėja yra patraukli, reikia tik sugėbėti jaunimą įkvėpti, nes jaunimas iš prigimties yra idealistai, o jei šiuo metu taip nėra, tai kalta aplinka ir stoka pasiaukojimo iš vyresniųjų pusės, iš kurių vieni dėl nuovargio, kiti abejingumo lieka patys pasyviais nariais, visai nebesirūpindami organizacijos ateitimi.

Tačiau ALT S-gos nariai daugumoj nėra pasyviai. Jie atiduoda visas savo jėgas, visą poilsio laiką ir visus lietuviškiems reikalams skirtus dolerius. Bet jie visa tai atiduoda ne savo org-jai, kuri mums yra tartum antroji šeima ir ją rūpintis esame savo noru išpareigoję pirmoj eilėj. Jei kuri šeima geriau savo pareigas atlieka, sakoma, jog tai pavyzdinga, stipri šeima. Lygiai taip pat yra ir su ta mūsų antroja šeima org-ja, kurios nariai geriau atlieka savo pareigas, tokios gausios, veiklios šeimos nariu būti daug maloniau ir garbingiau.

ALT S-ga yra viena iš didžiųjų org-jų ir jos veiklos barai platus, kuriuos aiškiai nusako dabartinės S-gos vadovybės bendraraštis, būtent:

"Pirmoje eilėje besirūpindama Lietuvos valstybės atstatymu, S-ga kartu ypatingą dėmesį kreipia lietuvių išlaisvinimui, lietuvių susipratimo stiprinimui, tautinės kultūros ugdymui. Tokiu būdu S-ga reiškiasi ir politinėje ir kultūrinėje plotmėje. O pagrindinės jos veiklos ląstelės yra skyriai, kurie atsižvelgdami į vietos sąlygas ir bendraudami su kitomis patriotinėmis organizacijomis stengiasi visoje veiklos srityse tinkamai pasirodyti".

Kaip matome S-gos na-

riai pirmoje eilėje rūpinasi ne savo stogų lopymu, kaip jiems paskutiniu laiku kitų org-jų veikėjai spaudoje priekaištauja, bet mielai pirmą padeda dengti stogus kaimynams, bendriesiems, didiesiems lietuvių išėivijos apartamentams, savo dažnai prisimindami tik tada, kai per kiaurą stogą lietus ima lašėti.

Keista, kad tokius užmetimus Dirvai drįsta reikšti tik tos organizacijos žmonės, kuriai itin daug S-gos nariai ir pati Dirva ne tik talkino lopyti jų stogus, bet ir didelį kapitalą sau krauti. Talkino lėšomis ir jėgomis ir ta parama tebesitęsia. Bet paskaičius tokius užmetinėjimus tenka susimąstyti ar mūsų geri norai, darbai ir lėšos talkinant kaimynams yra prasmingi.

Ta proga pravartu prisiminti D. Blažio žodžius žurnale "Į Laisvę", 43 nr., kur jis kritikuodamas Dirvos bendradarbę tarp kitko rašo:

"Sąžininga viešojo gyvenimo kritika, atremta į teisingus faktus, visada yra garbinga, nors taktiškai kartais gali būti ir nereikalinga. Nuosmūkinė kritika klastinga kaip vėžio liga: kai kada išiveisia į rašalą ir tų, kurie prieš tą blogybę išeina kovoti".

Labai teisingi D. Blažio žodžiai, bet jie ir pritinka geriausiai tik pačiam jų autoriui ir kitiems Dirvos kritikams, nes vargu rasime kitą tokį tolerantiską laikraštį išėivijoje, kaip Dirva, kurioje randa garbingą vietą visų pažitūrų asmenys ir jų naudingi Lietuvai darbai. Ponas Blažys pripažįsta į teisingus faktus atremtą kritiką, bet užmiršta, kad ir teisingiausi būtų kritikos faktai, ne visada tinka jais viešai badyti akis nusi-

Nuotraukoje matome lietuvių jaunimą piketuojantį okupuotos Lietuvos solisto V. Noreikos koncertą lapkričio 24 d. New Yorke, kurį suruošė raudonieji ir jiems prijaunantieji lietuviai. Salė buvo apytuštė. Jau ne pirmą kartą New Yorke lietuvių jaunimas spontaniškai savo iniciatyva išeina prieš Lietuvos pavergėją. Plakatuose, kurie buvo nešiojami buvo tokie užrašai: "Noreika -- Yes, USSR -- No!", "Reds Exploit Lithuanian Art!", "We support Free Lithuania, not Communist Lithuania" ir kt.

L. Tamošaitis nuotrauka

NESUSILIKVIDUOKIME PATYS

EMILIJA ČEKIENĖ

Lietuvos Laisvės Kovos Metai eina prie galo. Jūs pradėjome š. m. Vasario 16-tą dieną ir baigsime ateinančią šešiolikąją pradėdami 51-sius Lietuvos nepriklausomybės metus. Šių metų bėgyje parodėme daug ryžto, daug pasišventimo ir aukos mūsų tautos laisvės ir nepriklausomybės 50 metų sukakčiai paminėti. Visi tie įvykiai, mūsų pastangos ir darbai buvo jau aprašyti spaudoje.

Tačiau tenka labai apgailestauti, kad šiais garbingaisiais metais parodėme ir didelio nesu-brendimo, nesu-sigaudymo įvykiuose ir nugalėjimo svetimo krašto nerūpestingą prabangą.

kaltusiam. Kultūringa kritika pilnai pasitenkina, kad suprastų tik tas kuriam ji skirta.

Nenagrinėdami šį kartą to klausimo plačiau, pažvelgę tik į paskutinį aukščiau minėto žurnalo "Į Laisvę" numerį tuoj pamatysime, kad jam kaip tik pirmoj eilėj rūpi tik savi reikalai, matysime, kad tai yra tik vienos šeimos žurnaliukas ir tik tai tos šeimos nuotraukos į puošia.

Tačiau aš nemanau dėl to kritikuoti. Natūralu, kad namų šeiminiškai tvarkosi kaip jiems patinka. Tik noriu atkreipti dėmesį, kad jie ant kito mato ir šiaudą, o ant savęs nei vežimo, anot lietuviškos patarlės.

E. Čekienė

Visi džiaugiamės ir didžiai vertiname paskaitę, kad kur nors išskyla lietuvių vienoks ar kitoks talentas. Džiaugiamės ir okupuotos Lietuvos iškilaus solisto Virgilijaus Noreikos talentu, tačiau, kalbant apie čia organizuojamus jo koncertus, klausimas atsistoja visai kitoje plotmėje.

Noreika atsiųstas sovietinio Lietuvos okupanto ne džiuginti išėivijos lietuvių jo talentu, bet panaudoti jį kaip įrankį, kad savo jautriomis tėvynės ilgesio dainomis paveiktų mūsų tautiškumo jausmus, kad jo išpildomos liaudies dainos sujaudintų mūsų kovotojų už laisvę širdis ir tuo nukreiptų dėmesį nuo okupanto tolimesnės veiklos.

Kada amerikiečiai Kremliaus viešpačių nepažindami pradėjo "kultūrinių ryšių" biznį su sovietais, mums buvo neaišku, kaip jie gali nepažinti savo priešų gudrios politikos, kurie viena ranka vakarieti kapitalistą glosto, kad tuopačiu kartu kita ranka galėtų smeigti jam peilį į nugarą. Mums Kremliaus valdovų metodai ir jų siekimai buvo ir tebėra gerai pažįstami. Žinomi ir "kultūrinių" ryšių tikslai, būtent įpratinti išėiviją užmiršti Lietuvos išlaisvinimą iš sovietinio pavergėjo, uždainuoti, užliūliuoti, užmigdyti kovotojus už laisvę, įpratinti patiems pripažinti esamą padėtį tėvynėje.

Kremliaus valdovai keičiasi, bet visai nesikeičia jų metodai. Tik pažvelkim į netolimą praeitį ir įsitikinsime šių žodžių tikrumu.

"Sovietų Sąjungos Pasiuntinybė Kaune atidžiai sekusi Lietuvos gyvenimą, buvo įsitikinusi, kad su komunizmu, kurio lietuviai bijojo kaip maro, lietuvių tautoje negalima sulaukti bent kiek simpatijos. Tad pamėginta komunistinės idėjas skleisti SSSR kultūrinių laimėjimų priedanga".

"1929 m. gruodžio 8 d. įsteigė Lietuvių Draugiją SSSR Tautų Kultūrai Pažinti. Sovietų pasiuntinybė ieškojo kontaktų su lietuviiais intelektualais, menininkais ir žymesniais visuomenės veikėjais. Jiems ruošdavo pobūvius ir ten kviesdavo net Lietuvos valdžios žmones, kurių darbas buvo susietas su informacija ir propaganda. Tuose pobūviuose pokalbiai būdavo korektiški, santūrūs, vengiant, kas svečiams ir šeiminiams būtų nemalonu. Tačiau nuolat buvo pabrėžiamas Lietuvos ir Sovietų Sąjungos santykių gerumas ir duodama išakmiai suprasti, kad būtų vengiama viso to, kas galėtų tuos santykius gadinti", - rašo A. Merkelis A. Smetonos monografijoje psl. 51l.

Paskutinytis tos draugijos pirmininkas Justas Paleckis Sovietų S-gai okupavus Lietuvą tapo prezidentu, kas parodė tikruosius tos draugijos buvusius paslėptus kėslus.

Dabar istorija kartoja si čia pat JAV-se. Lietuvių komunistų partija Amerikoje baigia išnykti. Neturi jokios įtakos nei į savo vaikus nei į naujuosius ateivius. Lietuvos pavergėjas tai matydamas atsiuntė paruoštus savo agentus toms pačioms pareigoms, kurias ėjo aukščiau minėta draugija Kaune Sovietų pasiuntinybės globojama. Ir dabar jie krepiasi į menininkus, muzikus, dainininkus, visuomenės veikėjus ir aplamai kultūrinius kviesdami lankyti Lietuvą, ruošti savo parodas, koncertuoti ir organizuoti jų atsiunčiamiems solistams koncertus JAV-se. Ir dabar jiems nerūpi eiliniai lietuvių išėiviai, kaip ir tada, krepiasi į tuos, kuriems prieinama informacija. "Svarbu palenkinti visuomenėje įtakingus intelektualus ir masę pati ateis", sakė Leninas. Taip ir daroma.

Noreikos koncertą New Yorke garsino prof. J. Stuko lietuviška radijo valanda, laikraščiai

Vienybė ir komunistinė Laisvė. Jo uždainuota "Kur bakužė samanota" sujaudino tėvynės ilgesiu senelius ir kai kuriuos mūsų išėivius per užpakalines duris į salę įsmukusius, kad aplenkėti piketuojantį jaunimą prieš tokį "kultūrinį" bendradarbiavimą, ne prieš talentingą lietuvi.

Po koncerto įvykusio vakarietė kur dalyvavo beveik vieni raudonieji taip pat, kaip ir anuometu minėto draugijoje, sakė prof. J. Stukas, V. Tysliavienė, J. Valaitis nekaltas kalbas, tačiau Bimba kalbėti atsisakė. Kremliaus patikėtas tų ryšių plėtimui atsiųstas politinis agentas Laurinčiukas su Vladimirovu asmeniškai paklausti, kokią jie Lietuvos santvarką atstovauja, kad klausė jo senutę motiną, nemokančią rašyti nei skaityti, jokios politikos nesuprantančią, niekuo nenusikaltusią išvežė į Sibirą. Juodu atsakė, kad politika neužsiima ir pasitraukė.

Taigi, kartoja "kultūriniai" ryšiai, kurie vienus vilioja galbūt pasipelnymo tikslu, kitus populiarumo ieškojime, o dar kitus sensacijų - prabangos gyvenime. Ap-silankiusiems tėvynėje uždaro burną kalbėti apie Lietuvos pavergėją ir tėvynėje gyvenančių būklę, kad įkaitu likę artimieji nenukentėtų.

Visuomenė kaltina veiksnius, kad nepamoko, kaip mums elgtis įvairiais atvejais, lyg patys nepažintume komunizmo metodų. Ne-nuostabu, kad gerą dešimtmetį prabangoj pagyvenę užmiršome savo siaubingas dienas pirmosios sovietinės okupacijos metu dar tėvynėje ir vargus tremtyje, užgydėme žaizdas skaudžiai išsiskyrę su mylimais artimaisiais, iš kurių daugelis ir dabar tebekenčia Sibiro taigose ar grįžę tėvynėje gyvena be teisių į darbą ir butą.

Okupantas apgaulinga daina nori užgydyti mūsų žaizdas. Jie siunčia mūsų pačių tautos talentą, bet ne Lietuvos, o SSSR vardu ir aš manau jog ašaras visa prisimnantiems klausytojams tegali išspausti ne sentimentas prieš atsiųstam solistui, ne tėvynės ilgesio dainos žodžiai, bet prisiminimas, kiek dar lietuvių jaunų talentų kaulų priglaudė šaltojo Sibiro plotai, kiek pakeliui į šiaurės dykumas mažų kūdikių išmėtyta, iš kurių gal būtų išaugę pasaulinio garso talentai, kurie badu mirė, "kurių klykė ir raudėjo tremtinės motinos, pakasdamos Sibiro žemėje savo kūdikius", kaip rašo S. Rūkienė, ką tik Vilties dr-jos išleistoje knygoje "Vergijos kryžkeliose", 383 psl.

O tie, kuriems likimo buvo lemta pasiekti laisvąjį pasaulį jau parodė svetimuose kraštuose, kokie darbštūs ir talentingi yra lietuvių tautos vaikai, priversti savo talentus atiduoti kitoms tautoms, suteikusioms jiems gyvenimo laisvę. Jų tarpe yra jau žymių mokslininkų, tarptautinės operos solistų, dra-

(Nukelta į 4 psl.)

KODĖL?

O kodėl Kalėdų dovanoms kokio blizgučio nepakeisti į knygą?

Juk Jūs mėgstate lietuvišką knygą ir ją mielai skaitote. Ir Jūsų šeimoms biblioteka dar nėra pilna.

Lietuvių Enciklopedijos leidykla kviečia Jūs pasirinkti:

1. LIETUVIŲ ENCIKLOPEDIJOS 35 TOMUS
2. VINCO KRĖVĖS RAŠTŲ 6 TOMUS
3. "MŪSŲ LIETUVA" 4 TOMUS
4. PULGIO ANDRIUŠIO RAŠTŲ 3 TOMUS.

Kas pageidautų, atskiru susitarimu galės gauti labai palankias išsimokėjimo sąlygas.

RAŠYTI ŠIUO ADRESU:

Lietuvių Enciklopedija
361 W. Broadway, P. O. Box 95
So. Boston, Mass. 02127

(118-123)

"DIALOGAS SU KRAŠTU" (73)**BRONYS RAILA****KAD ŽIDINYS NEBLĖSTŲ**

Kai aplinkui gili naktis, ateitis niūri ir pro-švaisčių beveik nematyti, tai aišku, kad savo išblėsusioms viltims stiprinti griebiamės už ginklo, kurį dar laikome moraliai stipriausiu ir net vieninteliu. Tai teisės galybių apoteozė, kuriai paspalvinti V. Vaitiekūnas paskyrė ištisą brošiūrą, - ir gal ne tiek pačiai teisei, kiek žūtbut apginti nepakankamai išmąstyta ir nesėkmingai suredaguotą Clevelando konferencijos veiksmų "tautinės drausmės" rezoliuciją.

Tai gal būtų visai suprantama ir gera dingstis, jeigu čia pat savo sampratos grožiui pakelti autorius tuojau nesigriebtų kaltinimų ir įtarinėjimų prieš kitus tautiečius išeivijoje. Jiskruopščiai registruoja pavienius balsus, kurie rodą mūsų kovinės valios ir tikėjimo nusilpimą, bėgimą iš kovos lauko, neleistinus nusikaltimus tautinei drausmei, ką visa jis mandagiausiai vadina "teisės reikšmės Lietuvos bylai sąmoningai nevertinimu ir nuvertinimu" ir taip pat "sąmoningu nusistatymu bendravimą (su tauta) išimti iš Lietuvos laisvės kovos konteksto ir padaryti tik pamušalu nusistatymui nusiangažuoti Lietuvos laisvės kovos atžvilgiu" (36 ps.).

Tvirtinimas beveik logiškai sutvarkytas, bet žodynas ir mintys tiek painios, jog abejoju, ar daugelis visai aiškiai supras, ką juristas tuo norėjo pasakyti.

Kova ir veikla

Man rodos, čia sakoma apie tai, ko dar nėra. Kaip anksčiau minėjau, dar sunku pastebėti rimtus pavienius ar ištisų sambūrių balsus, kurie tvirtintų sąmoningai, kad teisės dvasia ir argumentai nebūti vertės ir reikšmės Lietuvos laisvės byloje. Būta ir esama balsų, kad tai dar ne viskas, kad teisės teorijose netikslu ir nenaudinga sustingti, o vertėtų griebtis ir kitokių ginklų bei būdų, jeigu jų atsiranda. O naujų būdų ieškojimas visuomet surištas su rizika, pavojais ir klaidomis, kurių buvo ir bus.

Tačiau antrasis įtarimas ir jau beveik inkriminavimas, kad tolydžio spartėja "nusiangažavimas Lietuvos laisvės kovos atžvilgiu", man rodos, moraliai dar silpniau pagrįstas. Vaitiekūnui ir jo bičiuliams kovos šūkių kartojimas, plakatiniai užrašai, rezoliucijos surašymai, memorandumų suredavimai, priminimai teisės principų sulaužymo Lietuvos byloje ir teisingas jų atstatymo reikalingumas gal ir atrodo kaip tikra ir didelė kova.

Man taip neatrodo. Tai ne kova, tai tik jos surašyti lydraščiai, tik daugiau mažiau reikšminga ir reikalinga kai kurių užsienio lietuvių politinė veikla. Nejaugi kas dar galėtų neigti, kad per ilgai nei pastarąjį dešimtmetį lietuvių išeivija visumoje kovos atžvilgiu už Lietuvos išlaisvinimą jau tiek nusiangažavo, kad dar didesnio nusiangažavimo nebegalima pasiekti? Jei kas dar blogiau galima, tai jos, kaip kovinio ir aktyvaus politinio veiksmo, visiškai išnykimas. Kol to nėra, kol aiškūs gyvybės ženklai dar matyti, kol svarstoma, ginčijama si ir ieškoma būdų tautai padėti ir savo pačių gyvastingumui išlaikyti, tol nebūtų pagrindo kalbėti apie tos dar labiausiai gyvos, nerimu budinčios ir susirūpinimo suspindinčios išeivijos dalies nusiangažavimą.

Jeigu demagogiją sutiktumėm palikti kaip pagrindinį verslą ekstremistams, patrakėliams ir psichedelikams, tai šaltesnis dalykų svarstymas čia skatintų vengti demagogijos ir partinio ar ideologinio šališkumo. Vaitiekūnui betgi beveik saldu rankioti pavienius pasisakymus kartais iš katalikiškos ir skautiškos spaudos apie pamušalą nusiangažavimui, gi užvis daugiausia pastangų jis deda įrodinėti, kaip Santaros-Sviesos Federacija ir jos žurnalas "Metmenys" puoselėja ir tobulina "maskuotą nusiangažavimą".

Nemaskuotų kirviukų kovos

Dažnai mūsų spaudoje pasirodo herezijų ir nesąmonių - iš kairės ir iš dešinės, kur niekam nelemta savintis katekizminės tiesos monopolio, dėl ko galima ir reikia diskutuoti, dėl ko mes niekada visi nebūsimės vienos nuomonės tuo pačiu klausimu. Gal tai laisvos spaudos yda, bet kartu jos vertė, grožis ir privilegija. Tačiau tvirtinti, kaip Vaitiekūno brošiūros 39 ps. dėstoma, kad "Aidai" ir ypač "Metmenys" vengia minėti Lietuvos okupacijos faktą, nutyli Lietuvos okupaciją, "nutyli sovietinio imperikalizmo pastovias užmačias grobti ir rusinti", - kaip sau norit, negaliu ištylėti ir neprotuoti. Tai yra mažų mažiausiai nedora.

Nė vienos eilutės ligšiol nesu parašęs nei "Aidams", nei "Metmenims". Nė vienas iš jų vyriausių redaktorių niekada nėra manęs kvietęs ten bendradarbiauti, o ir pats neparodžiau jokios savanorystės. Priešingai, pasitaikydavo tik susikirtimų nuomonėmis ir pozicijomis, o ir šiandien ten vis teberasčiau temų, kurias nagrinėdami, jei laikotūrėtume, neprieitume prie tų pačių išvadų. Tad galėčiau tik numoti ranka, o dėl Vaitiekūno inkriminacijų pasakyti pagal patarėlę: ne mano kiaušės, ne mano pupos - kas man darbo...

Bet žiūrint ne asmeniškai, o visuomeniškai, sunku numoti ranka į tuos stiprėjančius mūsų vėliausio narsumo polinkius: nurašyti ištisus išeivijos

sluoksnius ir dar gyvus sąjūdžius, grasinti juos išskirti, "atriboti", išmesti už bendruomenės ribų. Tai yra psichozė, neigiama ir žalinga. "Aidai" ir "Metmenys" tuo tarpu tebėra likę du žurnalai, kurie, tikėkimės, liks ir ateičiai, kaip liudininkai, kad lietuvių išeivija ši tąkurė, ieškojo, svarstė, stengėsi inteligentiškiau vertinti bėgančio laiko įvykius ir rodė kai kokių mūsų visuomenės intelektualumo apraiškų.

Žinoma, mūsų visuomenėje, kur pastebima tiek polinkių grįžti į akmenis amžių, vis dažniau kapojamasi akmeniniais kirvukais. Ir kai kiekvienas gali geriau apsišviesti ne proto ir širdies, o elektrinėm priemonėm, tai intelektualiniam nerimui jau persiviesi ir balanos gadinė. Mums dažnai intelektualas jau iš viso įtartinas, kadangi jis protarpiais pagalvoja kiek kitaip, negu įprato problemas išspręsti moderninis neanderthalas su savo akmeniniais kirvukais.

"Metmenų" bendradarbiai ir jų aplinkos rašytojai, deja, per toli atsiskiria nuo liaudies. Tačiau žurnalas tikrai nenutyla Lietuvos okupacijos fakto bei jos padarinių, kaip ir sovietinio imperializmo užmačių grobti ir rusinti. Tais klausimais tenka tik jau būta visos eilės studijelių, parašytų blaiviai, dokumentuotai ir inteligentiškai, kurioms dar toli gražu nepriaugo kitų mūsų "valstybininkų" ir "tautininkų" retorika.

Akistatos vengimas

Kai šia proga tyčia kone perdėdamas pabrėžiau pasibaisėtiną mūsų išeivijos visumos nusiangažavimą kovos atžvilgiu dėl Lietuvos išlaisvinimo, tai man būtų liūdniausia, jeigu niekas dėl to neišsižeistų ir neprotestuotų. Jei kas dar protestuos ir įsižeis, tai bus mūsų gyvybės ir valingumo ženklai, visų mūsų ir mano paties džiaugsmui.

Todėl dar kartą provokuoju tyliųjų kantrybę: - Per pastarąjį dešimtmetį kovinis, moralinis ir rezistencinis išeivijos nusiangažavimas tolydžio slinko žemyn ir pasiekė dugną, kur daugiau nebegalima nusiangažuoti. Užsiangažavimu, mat, ne laikyčiau kartotai perkartotos patriotinės retorikos, kuri lašais nurieda nuo žąsies plunksnų, kaip lygiai ir pastarais laikais sustiprėjusio užsiangažavimo "kovoti teisinėmis priemonėmis" ir tuo visu legalistiniu žargonu, taip nuostabiai pražydisiu V. Vaitiekūno brošiūroje.

Nežiūrint jų raizgyto iškaltinimo, galutiniai tokio "kovinio metodo" padariniai nusidažo graužiu negatyvumu. Tai ne tik tikrosios kovos turinio atskiedimas abstraktybės principų romantika ir protarpiais ne visai tiksliais bei pertemptais įrodinėjimais, bet ir tiesioginio konflikto ir akistatos su priešu vengimas. Ne pliusų ir reikšmės, bet pirmiausiai juodybių ir pavojų primygtinas išmatymas net sąlyčiuose su savo tautiečiais tėvynėje. Tai nepasitikėjimas savaisiais ir gal savimi. Beveik baimė, kad jei tik pirštą pajudinsim, tai gali būti labai žalinga - mums, o ne priešui.

Šnipai šiapus ir anapus

Dažniausiai tam iškeliama du argumentai. Pirmas, - kad santykių su okupuota Lietuva plėtimasis mums reikš sovietinių propagandistų infiltravimą ir ypač šnipų bei diversantų verbavimą, palengvinimą ir sustiprinimą.

Be abejo, taip. Sovietinis komunizmas visada taip veikė, turi didelį patyrimą, kantriai ugdo idėjinius šalininkus ir dabar gali juos paremti su užtenkamai daug rublių. Bet tai ne naujiena. Tai dėsnis. Infiltruotų sovietinių propagandistų, diversantų ir šnipų gali atsirasti dažnose reikšmingesnėse išeivių organizacijose, "Metmenyse" ir "Laiskai Lietuviams", kaip jų buvo "Tėviškės Žiburiose" ar "Vienybėje", anksčiau ir dar netoliomis praeityje pasitaikydavo net Vliko ir Alto tarnautojų tarpe.

Visados taip buvo ir bus, kai turėjom ar neturėjom, turėsim ar neturėsim "santykius su kraštu", su jį apžiojusiais maskoliais ir mūsų pačių janičarais. Ir jei tarptautinė padėtis taip skurdžiai ir slėgiančiai rutuliosis su savo Vengrijomis ir Čekoslovakijomis, Kubomis ir Vietnamais, tai lūžimas ir kiti reikalai blogės, o ne gerės.

O kodėl mes, santykiams plečiantis, neturėtume ieškoti ir rasti daugiau savo "šnipų" anapus uždangos, daugiau ir giliau infiltruoti savo "agentus", sustiprinti išardytą ir dezorganizuotą Lietuvos dvasinės kovos frontą. Aišku, ne už dolerius kurių neturim ar gailimės, bet idealistine Lietuvos Laisvės tikybės galia.

Kam tuščiai svaitytis kovos šūkiams? Rezistencija ir pagrindis -- visuomet yra idealizmas, pasiaukojimas, "klastinga" ir "nešvari" kova, nuolatinis išbandymas ir rizika...

Ar jaukinimas tik iš vienos pusės?

Realus, bet žymiai silpnesnis man atrodytų antrasis argumentas - tai pavojus, kad per ryšius su Lietuva ir per bendravimą su savo tautiečiais okupantas siekia mus, anot Vaitiekūno, "prijaukinti prie aneksuotos Lietuvos fakto", prijaukinti prie susitaikymo ir sutikimo su "nūdiene" Lietuvos padėtimi ir jos "amžinu" įjungimu į SSSR.

Žinoma, kad okupantas to siekia, ir ne tik per bendravimą plėtimą su išeivija, bet visom kitom priemonėmis ir daug platesniuose akiračiuose. Tačiau, jeigu išeivijos lietuviai yra jau toks, kad ji galima prijaukinti ir pripratinti prie "nūdienės" padėties, tai jis niekada nebuvo ir nebus kovotojas ir nėra prasmės jam šūkauti apie kovą.

O kodėl mes, išnaudodami kiekvieną progą, neturėtume ir neprivalėtume savo tautiečius tėvynėje "jaukinti" prie laisvos ir nepriklausomos Lietuvos tikslo, jaukinti ir šildyti minčiai, kad "nūdiene" padėtis nėra amžina, kad mes visi su ja nesutinkame ir nesutiksim, mūsų tautos valia atsilaikyti, atsitiesti ir laimėti yra šios vilties pagrindas ir kad išeivijos valia padėti savo senajai tėvynei dar nėra visai išblėsusi? Ir dar didelis klausimas, katrie katruos daugiau pajėgtų jaukinti. Tačiau santykių palaikymu mes galime gauti ir duoti daug labai naudingų žinių, geriau suprasti tikrą padėtį, apčiuopti ir įvertinti visokias galimybes, rimčiau išstudijuoti jų ir mūsų "politiką".

Bet ar mes taip darom, ar to tvirtai norim, ar ką nors galim?

Mes gi pirmieji drebam dėl pavojų. Sofistiškai įrodinėja, kad jei pajudėsime, tai dar daugiau nukentėsime. Itikinėjama, jog mūsų daugelis jau virtom tokie kvailiukai, kad ir okupacijos nebematome ir aneksią pripažinsim. Nes senesnieji užmiršom, o jaunieji nepažinom, kas yra pagrindis. Šiandien bijom tikro pagrindžio ir rizikos, brangesnės aukos ir "sutepimo" principų, dėl kurių tam laisvajam pasauliui per ketvirtį šimtmečio buvo ir tebėra tik nusišvilpt. Kaip aš galiu rimtai kliauti abstrakčios legalistinės sofistikos verte ir prasingumu išeivijoje ir laisvajame pasaulyje, kada nors ir ne fronto kovotojas, bet bent lietuvių tariamo fronto bičiulis, nejausdamas savo dirbtinės koncepcijos absurdiškumo, pats įsakmiai pareiškia, jog "mes, laisvieji lietuviai, savo pačių tautinei gyvybei dvasios ir pavyzdžio turime ieškoti pavergtosios tautos atsparoje svetimiesiems".

Pelenai ir žarijos

Jeigu taip, tai ir veržkimės to "pamatinio akmenis, ieškokim to gyvybės ir stiprybės pagrindo lietuvių tautos rezistencijos valioje. Pagaliau, nuosirdžiai pripažinkim "krašto" primatą, tėvynėje gyvenančios tautos valios pirmumą. Palikime idomiam istorijos archyvu dar vis kartojamas haliucinacijas apie nebeegzistuojančių ir užsienyje egzistuoti negalinių priešraudontvinių politinių partijų "teisišes" prerogatyvas monopoliskai tą valią reikšti ir jos vyksmui iš svetur bereikšmiškai vadovauti.

Jei išeivijoje, anot Vaitiekūno, "lietuviybės atsparos patys dažnai stokojaime", man rūščiai aišku, kad su tokia intendatūra mes nenunešim Lietuvai "laisvės žarijų". Daugeliui iš mūsų jos labiau reikalingos gauti mūsų pačių blėstančio laisvės židinio pelenų ugnelei atpūsti.

NESUSILIKVIDUOKIME PATYS...

(Atkelta iš 3 psl.)

mos ir filmų aktorių, sve-timom kalbom rašytojų, pasižymėjusių gydytojų ir kitų profesijų.

Sakoma, jog laikas yra geriausias gydytojas, tačiau yra žaidų, kurios niekuomet neužgyja, tik skausmui sumažėjus laikinai primiršamos. Ir mūsų žaidos priklauso prie tokių. Muzika, me-nas, daina žmogų laikinai veikia tartum raminantieji vaistai. Tai vaistas jausmams raminti, bet protas ir patirtis diktuoja, kad okupanto patikėtinių siūlomų "kultūrinių" ryšių atveju, jei savo galvą laikinai prarandame, imkime pavyzdį iš Amerikos valstybės sekretoriaus Dean Rusk, kuris neseniai atsisakė dalyvauti Sovietų S-gos pagal mainų sutartį suorganizuotoje parodoje tik todėl, kad joje buvo LTSR kūriniai ir kad tai

jis laikė JAV nepripažinimo politikos pažeidimu, ką pažymi ir "Aidų" š.m. 8 nr.

Nepripažinkime tos teisės okupantui mes patys anksčiau nei svetimos valstybės, į kurias mes kreipiame visas pastangas Lietuvos išlaisvinimui. Nepasikarkime patys, kaip rašo Darbininkas š.m. lapkričio 27 dienos numeris, lygindamas Čekoslovakijos įvykius su dabartiniais mūsų įvykiais, kur jis tarp kitko pabrėžia, kad anksčiau sovietinė propaganda kalbėjo tik prieš veiksmus, kuriuos, jei Stalino laikais būtų jų rankos pasiekę, būtų tuoj likvidavę, o dabar naujas jų metodas siekia ne likviduoti, bet pasiekti to, kad patys susilikviduotų.

Skaityk ir platink
DIRVĄ

Licenzijuotą lietuvių įmonė, registruota
U.S. Department of Justice
COSMOS PARCEL EXPRESS CORP.
MARQUETTE GIFT PARCELS SERVICE

DIDELIS PASIRINKIMAS medžiagų ir visų kitų Lietuvoje pageidaujamy prekių labai prieinamomis, žemesnėmis negu kitur kainomis.

Priimami užsakymai automobilių, šaldytuvų, televizijos aparatų ir t.t.

KREIPKITĖS į mūsų lietuvių bendrovę, kuri turi teisę siuntinius siųsti be tarpininkų, tiesiai iš Chicagos į Lietuvą.

Vedėjai E. ir V. ŽUKAUSKAI

KALBAM Į LIETUVIO ŠIRDĮ

Laiko ratai riedėdami atėję į didžiųjų švenčių tarpą — į kalėdinį laikotarpį, kai visu įkarščiui prasideda pasiruošimas Kalėdoms.

Kalėdos — toji mėgiama vaikų ir suaugusių šventė — yra tarsi šviesus fejeverkas mūsų dulkėtos kasdienybės naktį. Vaikams ji brangi tuo, kad atneša didelio džiaugsmo įvairių dovanų pavidale, parodydama jaunom širdims, kiek daug nepastebimos altruistinės meilės yra išbarstyta po visą žemės kamuolį. Suaugusiems Kristaus Gimimo simbolika — dvasinė atgaiva, padedanti pamiršti įkyrėjusią kasdienę nuobodžią rutiną, suteikianti naują prasmę ateities dienoms, viltinai kelianti sielą nuo šio klaidinio aštrių akmenų į mistiškąjį gėrio Sodą...

Todėl nieko nuostabaus, jog besiruošdami Kalėdoms, lyg atjaunėjam, pagyvėjam, atgyjam ir pasineriam į ateinančių švenčių įkarštį. Kadangi Kalėdos yra meilės ir taikos šventė, mes stengiamės galvoti ne tik apie savo šeimą, artimuosius, bičiulius, bet prisimename draugus, savo geradarius — artimus ir tolimus — pažįstamus, su kuriais įprastinis ryšys kartais dėl vienkio ar kitokio priežasčių buvo nutrūkęs.

Ir čia, kaip ilga metų tradicija rodo, padeda mums šiltas lietuviškas žodis, Kalėdų šventiškąją nuotaiką žymis atvirukas, kurį brangiam asmeniui atidžiai parenkame. Pabrėžiu — parenkame, nes norime juo išreikšti gyvą mūsų širdies jausmą. Norime, kad mūsų siunčiamas atvirukas nebūtų vien tik šabloninė mandagios prievolės priemonė, o kažkas žymiai daugiau...

Savaime aišku, kad mūsų jausmus ir nuotaiką geriausiai išreiškė savas lietuviškas žodis ir jį atvaizduos (vaizdine prasme) lietuvių menininko kūrybiškas tepukas.

Jau per eilę metų — virtusia gražia tradicija — Dr. Vydūno Fondas kiekvienų Kalėdų proga išleidžia lietuviškai visuomenei kalėdinius atvirukus. Pačių lietuvių menininkų pieštus — lietuviškuoju jausmu išsakomus, lietuviškuoju įkvėpimu įprasminamus. Gautąjį pilną šis fondas skiria lietuviškos kultūros ugdymui. Tikslas — žavus, tad reikalaujamas ne vien tik pasiaukojimo darbu, bet ir padedančių, remiančių aukos rankų jo vykdymui įprasminėti.

Šiomet Dr. Vydūno Fondas padarė malonią staigmeną lietuviams. Akademikinis Skautų Sąjūdis kartu su Dr. Vydūno Fondu patiekė plačiai lietuviškai visuomenei gražią kultūringą kalėdinę dovaną. Nebe įprastinė Chicago, bet Clevelando akademikų skautų skyrius

BALYS AUGINAS

paėmė į savo rankas iniciatyvą, pakviesdamas Clevelande gyvenančius dailininkus į talką. Ir taip gražioje kalėdinio atvirukų pluošte clevelandiškiai menininkai duoda originalios savo kūrybos pavyzdžių.

Atspauduose matome šių mūsų žinomųjų menininkų darbus: Romo Laniausko, Eglės Muliolienės, Nijolės Palubinskienės, Vlados Stančikaitės ir Antano Vaikšnoro.

Romas Laniauskas reiškiasi dviem religinio turinio paveikslais. Vienas jų nepaprastai puikiai vaizduoja Tyliąją Naktį — piemenis su avių kaimenėmis po žvaigždėtų kalėdinių dangumi. Piemenų figūros autoriui pavyko pagauti kalėdinės rimties ir iškilmingumo nuotaikas. Į žiūrą kalba mistinė tyla ir ramybė. Piemenų figūrose jauti įtampą, rimtį, susikaupimą. Tarsi jie būtų nustebinti kažkokia neįprasta žinia, besistengia suvokti neaprepiamą žmogaus protui įvykį. Vykusiai panaudotos juoda-balta ir gelsvai-žalsvos spalvos. Deja, antrasis Laniausko paveikslas — nors ir religinės minties — artimesnis Didžiojo Penktadienio skausmingajai mistikai. Jo tematika neturi nieko bendro su Užgimimo džiaugsmu. Abejuose atvirukuose Laniauskas veikia žiūrą stipriai išreikšta mintimi.

Eglė Muliolienė duoda šviesų trijų spalvų piešinį, iš pirmo pažvelgimo tokį paprastą, vaikišką nuotaiką. Tačiau jame slypi

gili mintis. Pirmajam plane — lietuvių su spindinčia žvakute, antrajame — apsnigtas Smūtkelis. Dailininkės užmojis girtinas. Su paprastom priemonėmis, reikiama pripažinti, ji išreiškia tobulai norimą mintį. Simboliškai susiedama žmogiškąjį džiaugsmą (šviesus merginos veidas) ji vaizduoja skaidrią kalėdinę nuotaiką. Alegoriškoji kalėdinė žvakutė — viltis apsnigtam Smūtkeiui. Tautinė mintis piešinyje vykusi paryškina liaudies ornamentaciją.

Nijolė Palubinskienė atstovaujama trimis kūriniais. Viename stilizuotai keliomis spalvomis pavaizduotas Kūdikio Gimimas, kitame — Begrojančias Angelas. Piešiniai atlikti dailininkei būdingu moderniu stiliumi, o trečiame kūrinyje — katedros ornamentika.

Bevartydamas šias kalėdines korteles, nenorom ateina mintis, kad lietuviškiausia iš visų lietuvių dailininkų, yra

Vladas Stančikaitė. Dailininkė pasirodo dviem būdingais paveikslais. Autori, kaip žinome, charakteringa ekspresionistinė nuotaika, kuri šiuose kūriniuose gyvai mus pagauna. Įdomiai ir tiesiog primityviai vaikišku džiaugsmu veikia Kūdikio lopšyje pilnas nuostabos veidas, žvelgiant į džiaugsmą "burbliuojančių", sakyčiau, žvakučių spindėjimą. O tas spindėjimas! Atrodo, besistengiant užlieti visą dangų savo džiaugsmu. Toks neaprepiamas. Toks vaikiškai didelis. Ir savaime ateina mintis — tai dailininkės išreikštas vaikiškasis pasaulis — su

jo džiaugsmu ir nuotaika: kokios didelės ir šviesos, kokios vaikiškai tyros Kūdikio Gimimo šventės!

Bet man patiko antrasis Stančikaitės kūrinys — jis man teikė tam tikrą asociaciją į Selmą Lagerloeff kalėdines legendas. Vladas Stančikaitė čia mums davė tapytą lietuviškosios kalėdinės legendos nuotrą. Tikiu, kad ir miegoji Nelė Mazalaitė, pažvelgusi į šį dailininkės paveikslą susigundys literatūriniai apipavidalinti naują legendarinį pasakojimą, kuriuo lietuviškoji skaitytojų šeima taip mieliai pasidžiaugtų.

Stančikaitės lietuviškoji kalėdinė legenda pavaizduota džiaugsmingu angelu, skriejančiu šviesios Užgimimo žvaigždės spinduliuose, besikabinanti kanklėmis (!) ir lekianti su Džiaugsmo žinia (norėtusi vaizduotis Laisvės atėjimu) virš lietuviškos sodybos. Taltingoji dailininkė puikiai susiejo lietuvišką mintį su kalėdine mistika. Melsva auksinė spalva nuostabiai tinka. Liaudies elementai — būdingi dailininkei — kanklės, ažuolo lapas, liet. kletelės žirgeliai, sukelia grynai lietuvišką paveikslą nuotaiką.

Dail. Antanas Vaikšnoras yra bene vienintelis lietuvis dailininkas, kuris yra daugiau kosmopolitinis dailininkas, tematiką besisemiant iš aplinkinio "nelietuviško" pasaulio.

Meniniu žvilgsniu įdomus Madonos su Kūdikiu kūrinys, atliktas juoda-žalia spalva, darantis įspūdį, jog statula iškalta iš metalo. Kiti du paveikslai grynai abstraktinio pobūdžio ir yra įdomūs savo menine technika.

Tiek informacinių žinių apie pačius mūsų dailininkų kūrinių atspaudus atvirukuose.

Išvadoje — lietuvių dailininkų pasirodymas kalėdinių nuotaikų atvirukuose — girtinas ir sveikintinas. Lietuviškoji visuomenė turi būti dėkinga Akad. Skautų Sąjūdžiui ir Dr. Vydūno Fondui. O savo gilų dėkingumą išreiškiame pirklami tas kalėdines korteles, kurias su tokiu darbštumu ir rūpesčiu pasistengė išleisti į viešumą Clevelando akademikės skautės talkinamos brolių akademikų ir "Neringos" tunto sesių.

V. Ratas

Paukštis

Philadelphijos skautai ir V. Rato paroda

Ne taip seniai, Philadelphijos lietuvių kolonijoje skautiškoji veikla gan gyvai reikėsi, ypač vadovaujant O. Roznikienei, kuri vėliau persikėlė į Chicago. Neatsiradus jos vietoj kito asmens, skautų draugovė iširo. Keliems metams pralinkus, atsteigimo darbo ėmėsi studentė Audronė Dragūnėvičiūtė, bet ir jos gražus užmojis laukiamų vaisių nedavė, ji pati greit ištekėjo ir išvažiavo kitan miestą gyventi. Atrodė, kad Philadelphijos lietuvių kolonijoje vargu ar kada pasiseks prigydyti jaunime skautybę, ypač kai čia stiprokai veikė ateitininkiškoji organizacija vadovaujama prityrusių tam darbui žmonių.

Tačiau atėjo ilgai laukta skautų diena, vėl iš naujo atgimti, susiorganizuoti. Prieš porą metų čia atsikėlė gyventi skautininkas Gediminas Surdėnas ir jo žmona vyresnioji skautė Danutė Surdėnienė. Jie netrukus stvėrėsi skautų ir skautų organizavimo darbo, paimdami ir iš esamų jaunimo organizacijų nemažai sūnarių, lygiu būdu pritraukdami ir augesniųjų ar jaunesniųjų vedusių porų.

Philadelphijos lietuvių kultūrinį gyvenimą skautininkai žymiai pagyvino ir tuo pačiu lietuvišką visuomenę suvedė į didesnę tarpusavio bendravimą, bičiulystę.

Pabaigoje tiktų tarti žodis apie pačių atvirukų meninį apipavidalinimą ir spaudos darbą, kuris atliktas su pasigerėtinu švarumu ir kruopštumu. Tai J. Palukaičio spaustuovės nuopelnas.

Čia pat norėtusi pabrėžti ir vieną sugestiją sekančioms metams. Leidėjai turėtų rūpintis ne vien tik lietuviškuoju teptuku, bet ir lietuviškuoju žodžiu. Ar nebūtų gera, jei ne tik vaizdais, bet ir lietuvių poetų žodžiais supintume kalėdinių nuotaikų pyne? Atsiet, kiekvienam vaizdai reikšmingai bylotų ir tinkamai priderinta poetinė frazė. Poetų, atrodo, turime. Kalėdinių eilėraščių ir eiliuotų miniatiūrų irgi pakankamai sukurta. Pagalvokime. Gi mūsų vis tie patys šabloniniai "Linksmų... ir laimingų..." veikia kaip neskoningai ir archaiskai.

Tobulėjimui ribų nėra. Įdėkime tik daugiau širdies ir norą, ir tie patys sveikinimai bus nuotaikingesni, nuosirdesni ir nepabodę.

Skautai ir skautės kasmet surengia bendrą Kūčių vakarienę, Kaziuko mugę, o į grynai skautiškus parengimus kviečia visuomenę gausiai dalyvauti (rodomi filmai iš skautų gyvenimo, meniškai pasirodymai).

Buvo gražiai paminėta Lietuvos Nepriklausomybės 50 metų atkūrimo sukaktis, o paskutiniuoju laiku lapkričio 24 d. skautai ir jų Tėvų Komitetas šv. Andriejaus parapijos salėje, su ruošė Australijoje gyvenančio dailininko-grafiko Vaclovo Rato kūrinių parodą, kurioje buvo išstatyta apie 40 paveikslų ir pusę jų nupirko parodos lankytojai.

Apie dail. V. Ratą ir jo kūrybą trumpai apibūdino rašytojas Paulius Jurkus iš New Yorko.

Dail. Vaclovas Ratas yra grafikas, lietuvių grafikos mene užėmęs svarbią vietą. Grafika jis studijavo Kauno Meno mokykloje pas prof. Adomą Galdiką, dabar gyvenantį New Yorke. Baigęs studijas Kaune, dar mokslus gilino Venecijoje, Florencijoje, Romoje. Grįžęs į Lietuvą, įsijungė į aktyvų kūrybos darbą. Priklavęs Formos ir Art kolektivam, kurie į Lietuvą atnešė visą modernizmą ir lietuviškąjį meną labai atgavino. Ypač tuo metu išaugo grafika.

Karo metai dail. V. Ratą nubloškė į Vokietiją. Ten pokario metais dirbo "Žiburių" redakcijose kaip iliustratorius, meniškios dalies tvarkytojas. Iš Vokietijos iškeliavo į tolimąją Australiją ir įsikūręs išvystė plačią veiklą.

Įsijungęs į Australijos meno draugijas, nuolat dalyvavo įvairiose parodose. Antra — plačiai išsišakoję ir pasireiškė jo kūryba. Galima sakyti, kad Australijoje jis išaugo į didelį dailininką.

Lietuvoje daugiausia ražė medį, Vokietijoje sukūrė "Juodvarnių" ciklą ir išleido atskirą knygą. Ir šios knygos paveikslai taip pat ražti medyje. Australijoje dailininkas lyg atsigavo, lyg išlaisvino iš sunkių medžiagų ir formų. Pradėjęs ieškoti naujų techninių priemonių, jis dirbo bent keliose medžiagose, bent keliais būdais. Ieškojo lengvo, greito pasisakymo. Čia jis išvystė atspaudus nuo stiklo (monotipus), atspaudus nuo metalo, gipso. Panaudojo didelio formato medį. Jei anksčiau jo kompozicijos buvo nedidelės, tai dabar jis iš-

(Nukelta į 6 psl.)

PLANINGAS TAUPYMAS

4^{3/4}%

Metinis dividendas mokamas už indėlius taupymo knygutėse.

MOKA GERUS DIVIDENDUS. PRADEK TAUPYTI ŠIANDIEN!

5%

Mokamas už vienus metų taupymo lankštus nuo išdavimo datos.

(\$5,000.00 ar daugiau, įdedant po \$500.00)

5^{1/4}%

Mokamas už vienus metų taupymo lankštus nuo išdavimo datos.

(\$10,000.00 ar daugiau, įdedant po \$1,000.00)

MUTUAL Federal SAVINGS

AND LOAN ASSOCIATION OF CHICAGO

2212 WEST CERMAK ROAD ■ CHICAGO ■ VI 7-7747

OFFICE HOURS: Monday, Tuesday, Friday 9 to 4;

Thursday 9 to 8; Saturday 9 to 1; Wednesday closed.

PARKING LOT — ADJOINING OUR OFFICE BUILDING

JOHN J. KAZANAUSKAS, President

V. Rato darbų parodoje Philadelphijoje lapkričio 24 d. Iš kairės: V. Traunienė, N. Daunorienė, D. Surdėnienė, G. Surdėnas, D. Norvaišienė, H. Savickas, A. Mašalaitienė, Al. Dantas, P. Jurkus ir G. Dragūnas.

PHILADELPHIJOS LIETUVIAI...

(Atkelta iš 5 psl.)

siplėtė į dideles erdves, tartum būtų nusižiūrėjęs į Australijos plotus.

Anksčiau jis kūrė nespaltotus ražinius, dabar — pamėgo spalvą. Ji panaudojama labai plačiai. Subtylių spalvinių žaidimų išvystė monotipo technikoje.

Jis nuolat sekė moderniojo meno raidą ir ją pagavo, sumaišė su savo pergyvenimais, su Australijos gamtovaizdžiu. Tad nenuostabu, kad jo kūryboje vietos rado ir "Op" menas.

Atsigavo ir savo siužetų įvairumu. Nauji pasauliai davė daug įspūdžių, daug minties. Ir jis griebėsi fiksuoti, kurti įvairiais nuotais.

Ypač pamėgo paukščius. Turbūt prie jo lango jie ten nuolatos straksi, atnešę egzotines spalvas ir čiulbesį. Jis įvairiose technikoje sukūrė visą seriją paukščių. Ir kokie jis grakštūs, kokie charakteringi ir gyvi, tartum būtų kaimynai žmonės, į kuriuos daug įsižiūrima.

Dėl sveikatos pasitraukęs iš tiesioginio darbo, jis atsidėjo tik kūrybai. Ir reikia stebėtis, kiek daug padarė per paskutinius porą metų.

V. Ratas

Šviesi naktis

Philadelphijos suruoštoje parodoje buvo išstatyta pati naujausia jo kūryba, daugiausia sukurta šiais metais. Tai spalvinga ir žaisminga grafika. V. Ratas pasižymi retu skoniu ir elegancija. Tad nenuostabu, kad jis visur turi labai didelį pasisekimą.

Dabar Philadelphia delphijos skautai ir skautės ruošiasi bendrai Kūčių vakarienei gruodžio 24 d., kurioje kviečia visus gausiai dalyvauti.

J. Bubelis

BOSTON

PAMINĖJO KARIUOMENĖS ATKŪRIMA

Lietuvos kariuomenės atkūrimo 50-ties metų sukakties minėjimą Bostono ramovėnai atšventė lapkričio 10 d. Tą dieną, 10 val. ryto šv. Petro lietuvių parapijos bažnyčioje klebonas kun. Baltrašūnas atlaikė pamaldas už visus žuvusius Lietuvos laisvės kovose karius ir kitos Bostono lietuvių jaunimo organizacijos dalyvavo pamaldose su savo vėliavomis.

Po pietų Lietuvių Piličių klubo auditorijoje įvyko

iškilmingas minėjimas. Salės scena buvo papuošta Nežinomo Kareivio kapo paminklo (buv. Karo Muziejaus sodelyje) įspūdinga imitacija. Atidarydama minėjimą, Ramovės skyr. pirmininkas K. Šimėnas pakvietė jaunimo organizacijas įnešti į sceną vėliavas. Kun. Vembrė sukalbėjo maldą už Lietuvą. Komp. Julius Gaidelis pianinu paskambino Lietuvos ir Amerikos himnus. Skyr. pirmininkas K. Šimėnas pakvietė savanorius-kūrėjus ir jaunimo organizacijas uždėti vainikus ant Nežinomojo Kareivio kapo. Savan-kūr. skyr. vardu vainiką padėjo Pr. Martinkus. Toliau jaunimo organizacijų: skautų, ateitininkų, Lituanistinės mokyklos ir Neolithuanų atstovai padėjo prie Nežinomojo Kareivio kapo paminklo gėlių puokštės ir kiekvienas pasakė po poemelį iš patriotinės poezijos, o užbaigai visi drauge, apsupę paminklą, pakartojo eiles vienbalsiai. Jų buvo aštuoni — keturios mergaitės ir keturi berniukai pasipuošę tautiniais rūbais: Vilija Leščinskaitė, Rimantas Bajerčius, Andrius Ambraziejus, Kristina Jančiauskaitė, Saulius Cibas, Nijolė Ivaškaitė, Ramunė Cibaitė ir Vytautas Adomkaitis. Jonas Kovas trimitu išpildė maldą už žuvusius. Jaunųjų pasirodymas scenoje ir jų pagerbimas Ne-

Ramovės pirm. K. Šimėnas atidaro minėjimą.

J. Rentelio nuotrauka

žinomojo Kareivio kapo publikai paliko gilų įspūdį. Pagrindinę kalbą pasakė VLIKO vicepirmininkas Juozas Audėnas. Jo kalba buvo turininga ir gerai paruošta.

Meninę minėjimo programą atliko Worcesterio Meno Mėgėjų Ratelio kvintetas: E. Gorodickienė, U. Roževičienė, A. Brantienė, V. Roževičius ir K. Naikėlienė. Jiems akompanavo muz. J. Burdulis. Kvintetas padainavo 10 populiarių ir partizanų dainų kaip Tėviskėlė, Graži tėvynė mano, Nežinomajam Kariui, Aš verkiau parimus ir kit.

Worcesterio kvintetas gražiai laikėsi scenoje. Parinktos dainos atitiko vakaro nuotakai ir publikos buvo šiltai priimtos. Tarpe dainų Birutė Adomavičiūtė gražiai padėklamavo J. Mikšto eilėraštį Kariui. Meninei programai vadovavo J. Vizbaras.

Po meninės programos dalies visi svečiai ir programos dalyviai ramovėnų ponių buvo pavaišinti skaniais užkandžiais, tortais ir kavute. Vėliau vyko pasilinksminimas, grojant Worcesterio skautų orkestrui. Nežiūrint, kad tą dieną buvo blogas oras, svečių susirinko daug ir visi buvo patenkinti šventės patriotine programa.

J. V. Sūduvas

IDOMUS SUSIRINKIMAS

Lapkričio 22 d., 8 val. vakare, Marytės ir Stasio Goštautų bute, įvyko antaras šio rudens Santaros Šviesos Federacijos Bostono skyriaus susirinkimas. Jame dalyvavo 19 asmenų. Pagal tradiciją, į susirinkimą buvo pakviestas svečias prarasti pokalbį. Prof. B. V. Mačiūka, dėstęs University of Connecticut, vedė diskusijas apie rusifikacijos procesą Lietuvoje. Prof. Mačiūkos straipsnis ta tema buvo atspausdintas paskutiniame Metmenų numeryje.

Prelegentas pabrėžė skirtumą tarp sąmoningos rusifikacijos ir rusifikacijos, kuri išplaukia iš kitiems tikslams skirtų programų (ekonominio planavimo, "sovietizacijos", ir t.t.). Padaryta išvada, kad sovietinėje Lietuvoje tautinė asimiliacija vystosi lėtai (gal būtų lėčiau, negu nutautimas išeivijoje). Bet tai neįrodo, kad rusifikacijos pavojus Lietuvoje praėjęs. Vis dėl

Latvijos nepriklausomybės paskelbimo 50 metų jubiliejaus proga keturi asmenys iš Clevelando buvo apdovanoti "Latvia Pro Merito" sidabro medaliais. Medalius gavę, iš kairės — J. Carroll universiteto prof. M. Pap, Amerikos Tautybių Sąjūdžio pirmininkas R.J. Perk ir Baltijos Aidų ir Tėvynės Garsų radijo programų direktorius J. Stempužis. Nuotraukoje trūksta senatoriaus F.J. Lausche. Toliau stovi Latvijos organizacijų federacijos skyriaus pirmininkas I. Šalme. Antroje eilėje iš kairės jubiliejaus iškilnoms vadovavęs A. Brimanas ir Latvijos bendruomenės skyriaus pirmininkas E. Levinš.

to politiniai sprendimai Lietuvos "respublikai" duodami iš Maskvos, ir lietuvių tautos egzistencija priklauso nuo Maskvos malonės. Susirinkimas taip pat svarstė įvairius organizacinius reikalus.

TORONTO

MIRĖ INŽ. M. GVILDYS

Toronte šių metų lapkričio 20 d. nuo širdies priepuolio mirė inž. Mykolas Gvildys. Tai skaudus ir netikėtas smūgis ne tik jo šeimai, bet ir plačiai į pažinojusiai lietuvių visuomenei.

Velionis buvo gimęs 1921 m. kovo 9 d. Kaune. Ten pat įsigijęs pradinį mokslą, stojo į Aušros berniukų gimnaziją, kurią sėkmingai baigė 1938 m. Toliau Vytauto Didžiojo Universiteto Technikos Fakultete studijavo inžineriją. 1944 m. birželio 28 d. labai geru pažymiu apgynęs diplominį darbą įsigijo diplomuoto inžinieriaus teises. Besimokydamas gimnazijoje priklausė skautams ir universitete Romovus korporacijai. Tų pačių metų rudenį okupacijoms keičiantis pasitraukė į Kanadą. 1949 m. atvyko į Kanadą ir apsigyveno Toronte. Tuoju pat gavo vyresniojo inžinieriaus darbą Consulting firmoje, kuri projektavo elektros jėgaines.

Velioniui Mykolui Gvildžiui lietuviškoji veikla nebuvo svetima. Priklausė PLIS Toronto skyriui ir nekurį laiką yra ėjęs valdyboje jam patikėtas pareigas. Taipgi buvo Kanados Lietuvių Fondo narys, o kaip skautiškos šeimos tėvas, visa širdimi, įvairiais patarimais ir darbais rėmė Toronto skautus.

Velionis Mykolas Gvildys buvo pašarvotas Turner & Porter laidotuvių namų koplyčioje ir lapkričio 23 d. iš šv. Jono Kr. parapijos bažnyčios palaidotas lietuvių kapinėse, Port Credit'e. Su velioniu atsisveikinti ir palaidoti į paskutinę poilsio vietą tiek laidojimo namai, tiek ir bažnyčia buvo pilnutėlė žmonių. Skautai atiduo-

dami savo dideliu geradariui paskutinę pagarbą, o jo našlei, Šatrijos tunto tuntininkei Liudai Gvildienei, ir vaikams reikšdami užuojautą, bažnyčioje išsirikia-vę špalieriais, nusilenkė praeinančiam karstui. Kapi-nėse atsisveikinimo kalbas pasakė dalyvavęs laidotu-vė-se viešelių departamento atstovas inž. B. Davis, lietuvių inžinierių vardu B. Baranauskas ir gimnazijos laikų mokslo draugas dr. J. Yčas. Laidotuvių apeigos buvo baigtos sugiedojus Marija, Marija ir Lietuvos Himną. (pb)

HELP WANTED MALE

EXPERIENCED Bolt and Nut Warehouse Men

EXPERIENCED ORDER FILLERS APPLY
APEX FASTNER CORP.
5780 Federal, 825-1600
Detroit, Mich. (116-120)

MOLDERS, COREMAKERS, LABORERS, at gray iron foundry established 1920. New contract offers substantial wage increases, company paid insurance and improved pension. Plant-wide incentive. Apply in person. AMERICAN FOUNDRIES COMPANY, 330 2nd St., Milan, Mich. 48160. (118-2)

MOLDERS MELTERS COREMAKERS

Experienced foundry labor. Top wages, plus cost of living. Teamster pension and benefit plan. Retire at age 57, after 5 years of membership, at \$250 per month. RACINE & ENTERPRISE FOUNDRY 831 E. Lewiston Ferndale, Mich. 313 — 542-9600. (118-1)

WANTED AT ONCE JOURNEYMAN

or

1ST CLASS SKILLED

DIE SINKERS

HAMMERMEN

HEATERS

HAMMERMEN REPAIRMEN

PLANE OPERATORS

DECKEL MACHINE OPERATORS

AND

GENERAL PRODUCTION HELP

FOR ALL SHIFTS

Steady work for qualified men. Liberal benefits.

HERCULES FORGING CO.

13600 Girardin Ave.

Near 6 Mile & Mt. Elliot

Detroit, Mich. 48212

(118-119)

ELECTRONICS COMMUNICATIONS

Career opportunities in the communication industry.

OPENINGS IN DETROIT

An excellent career opportunity and future for high school graduates and ex-servicemen. Experience in electronics is desirable, but not necessary. An appealing, challenging job with good opportunity for advancement. Liberal benefit plan includes holidays, vacations, tuition reimbursement, medical and pension plans.

For Appointment call

313-393-3163

American Telephone & Telegraph Co.

1365 CASS AVE.

DETROIT, MICH.

An Equal Opportunity Employer (118-119)

Viešėdami Chicagoje aplankykite MAISTO IR LIKERIŲ KRAUTUVĘ — PARAMĄ

2534 WEST 69th STREET. Telefonas: RE 7-3332

Savininkai: J. JANUŠAITIS ir J. MAŽEIKA

Čia rasite didžiausią pasirinkimą vietinių ir importuotų likerų ir kitokių gėrimų, gi delikatesų skyrius stebina savo įvairumu.

Kainos žemos — Pasirinkimas didelis.

APSILANKĘ — ĮSITIKINSITE.

KOMPOZITORIAUS
VIKTORO BANAIČIO KŪRINIŲ
KONCERTAS
1968 M. GRUODŽIO 7 D.
(ŠEŠTADIENĮ), 8 VAL. VAK.,
CLEVELAND MUSIC SCHOOL
SETTLEMENT SALĖJE,
11125 MAGNOLIA DRIVE.

BILIJETAI 2 DOLERIAI ASMENIUI.
Dalyvauja:
Pianistės: Aldona Kepalaitė
Birutė Smetonienė
Solistės: Juzė Krištolaitytė-Daugėlienė
Salomėja Nasvytytė-Valiukienė
Smuikininkė Edith Roberts
Klarnetistas Gordon Bobbett
Kalbės Aldona Augustinavičienė

Po koncerto visi svečiai kviečiami dalyvauti arbatėlėje, kuri įvyks toje pačioje salėje. Arbatėlę maloniai sutiko paruošti Clevelando Akademikės skautės.

Rengėjai

• Sol. J. Krištolaitytė-Daugėlienė gruodžio 7 d. išpildys komp. V. Banaičio kūrinis rengiamame jo mirties sukakties minėjime-koncerte, kuris įvyks Cleveland Music School Settlement salėje.

Koncerte taip pat dalyvaus solistė Salomėja Nasvytytė-Valiukienė, pianistės Aldona Kepalaitė ir Birutė Smetonienė, smuikininkė Edith Roberts ir klarnetistas Gordon Bobbett.

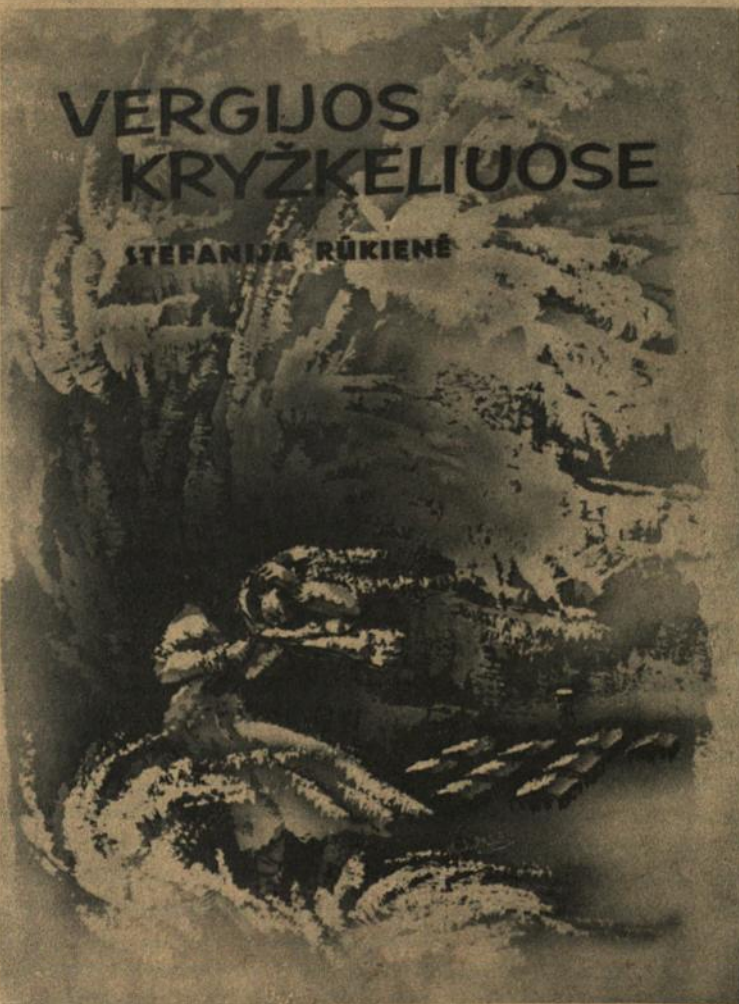
Apie kompozitorių V. Banaitį ir jo kūrybą kalbės Aldona Augustinavičienė. Po to bus arbatėlė, kurią paruos Clevelando Akademikės skautės.

• Ohio Lietuvių Gydytojų Draugija maloniai sutiko paremti kompozitorių Viktoro Banaičio minėjimą

ir gausiai jame dalyvauti. Komp. V. Banaitis, dar gyvas būdamas, gavo Ohio Lietuvių Gydytojų Draugijos kultūrinę premiją už jo lietuvišką operą "Jūratė ir Kastytis".

• Apdraudos reikalais geriausius patarnavimus gausite kreipdamiesi į Z. Obelenį tel. 531-2211.

JAU GAUNAMA DIRVOJE!

Knygos kaina 5 dol., kietais viršeliais 6 dol. Norintieji įsigyti ją kaip galint greičiau, prašomi užpildyti žemiau dedamą atkarpą ir su pinigais ar čekiu tuojau pat atsiųsti Dirvai.

Prenumeruokimės Stefanijos "Vergijos kryžkeliuose" sau perskaityti ir turėti, įsigykime ją dovanoti savo artimiesiems čia ir užsienyje. Skaudžiai išgyventa, vaizdžiu ir lengvu stiliumi parašyta Stefanijos Rūkienės knyga, be abejo, bus daugiausiai ir plačiausiai skaitoma. Ji bus geriausia ir kalėdinė dovana. Štai jos užsakymo pavyzdys:

• Pianistė Birutė Smetonienė šį šeštadienį, gruodžio 7 d. išpildys komp. V. Banaičio kūrinis rengiamame koncerte.

Visa Clevelando ir apylinkių lietuvių visuomenė kviečiama koncerte gausiai dalyvauti.

PARTIZANĖS
MINĖJIMAS

D.L.K. Birutės Draugijos Clevelando skyrius gruodžio 14 d., 6 v. v. Čiurlionio ansamblio namuose rengia lietuvių partizanės minėjimą.

Paskaitą skaitys A. Augustinavičienė, Neringos tunto skautės paruos montazą. Po to birutininės ruošia vaisės.

Įėjimas ir vaisės nemokamai.

Visuomenė kviečiama gausiai atsilankyti.

• L.V.S. Ramovė Clevelando sk., 50 metų Lietuvos kariuomenės atkūrimo sukakties proga, ruošiamam kariuomenės šventės minėjime lapkričio 9-10 d.d. prisidėjusiems: šv. Jurgio parapijos kun. klebonui B. Ivanauskui paaukavusi 100 dol. ir 50 dol. invalidams 100.00, p. Plechavičienė už auką \$10.00 pirkimui vainiko prie žuvusiųjų paminklinės lentos, p. F. Eidimtui už auką \$5.00 savanoriams-invalidams, J. Kazėno meninei grupei, p. J. Krištolaitytei - Daugėlienei giedojusiai šv. Mišių metu už žuvusius ir mirusius karių ramovėnus ir jų šeimas, p. P. Ambrazui ir choro dalyviams giedojusiems šv. Mišiose, ir visiems kitiems prisidėjusiems ir dalyvavusiems minėjime ir šv. Mišiose nuosirdus ačiū.

L.V.S. Ramovė
Clevelando Sk. Valdyba

• Talis foto studija praneša savo klientams, kad nuo gruodžio 10 d. persikelia į naujas patalpas: 15606 St. Clair Ave.

RENGIA PIETUS

Clevelando šv. Kazimiero lituanistinei mokyklai paremti gruodžio 15 d., sekmadienį, 11 val. tuoj po liet. pamaldų, Naujosios parapijos salėje rengiami pietūs.

Mokyklos tėvų komitetas kviečia visus lietuvių gausiai dalyvauti. Tikrai nesigailėsite, nes bus labai skanių patiekalų.

• Pirkdami ar parduodami namus, ar šiaip turėdami su tuo susijusių kokių klausimų, prašome kreiptis į mus. Mūsų įstaigos tarnautojai yra pasiruošę greitai ir sąžiningai Jums patarnauti. Mes imame parduodami namus visose rytinėse miesto dalyse. Ypatingai yra reikalingi namai E. 185 St. rajone, Euclide, Willowick, Wickliffe ir Mentore. CIPKUS REALTY 943-0910

Dona Čipkus — Broker
Lietuviai bendradarbiai: Irena Johansonas ir Stasys Čipkus, 31601 Vine Street, Willowick, Ohio 44094. Tel. 943-0910.

• Prieš atnaujindami savo namų ar automobilių draudimus, palyginkite savo mokestį paskambindami V. Giedraičiui tel. 944-6835.

A. M. D. REALTY

7116-18 Donald — parduota.
1128 East 67 — parduota.
1209 East 71 — parduota.
7702 Lockyear — parduota.

Norintieji parduoti kreipkitės pas mus. Turime daugiau pirkėjų.

Alg. Dailidė — Realtor

Bendradarbiai:
Ant. Mikoliūnas ir
Mike Sekara
1123 1/2 Norwood Road
432-1322

PARENGIMAI
CLEVELANDE

GRUODŽIO 14 D. Partizanės moters paminėjimas, Rengia DLK Birutės d-jos Clevelando skyr. Čiurlionio Ans, namuose.

GRUODŽIO 15 D. Pietūs Nauj. Parapijos salėje šv. Kazimiero lit. mokyklai paremti. Rengia tėvų komitetas.

GRUODŽIO 29 D. Kalėdų eglutė. Rengia Vysk. M. Valančiaus lit. mokykla.

GRUODŽIO 31 D. Naujųjų Metų sutikimas Naujosios parapijos salėje. Rengia LB abiejų apyl. valdybos.

1969

SAUSIO 5 D. šv. Kazimiero lit. mokyklos Kalėdų eglutė. Rengia mokytojai ir tėvų komitetas.

HELP WANTED MALE

WANTED
1ST CLASS SKILLED
BORING MILL OPERATORS
For new Cincinnati Gilbert
BORING MILL.
NIGHTS
also
EXTERNAL GRINDERS
Must have tooling experience.
DAYS.
JOB SHOP.
55 to 60 hours per week. Top rates.
numerous fringe benefits.
Apply call or write to
W. J. Purtlebaugh
CITY MACHINE TOOL & DIE CO.
INC.
132 E. Washington St., Muncie, Ind.
317 - 288-4431 (116-120)

MACHINE SET UP MAN
Must have experience on New Britain
chuckers. Steady work, generous
fringe benefits including profit sharing.
UNITED METAL PRODUCTS
8101 Lyndon, Detroit, Mich. 48238
313 - WE 3-8750 (118-124)

GRINDER HAND
For tool room work. Experience necessary in O. D., I. D., and surface grinding. Permanent position working days. 55 1/2-hour week. Excellent benefits and working conditions.
BURNS AUTOMATIC
Roseville, Mich.
313 - PR 8-8000 (118-124)

SAUSIO 11 D. Neringos tunto iškilminga sueiga.

SAUSIO 11-12 D. Prezidento Antano Smetonos 25 metų mirties sukakties minėjimas.

VASARIO 1 D. Ateities Klubo koncertas.

KOVO 9 D. Kaziuko mugė.

BALANDŽIO 12 D. Vysk. M. Valančiaus lit. mokyklos metinis balius.

• Tradicinis stalo tenisinis "Dešimtuko" turnyras įvyks gruodžio 14-15 d. Clevelande. Turnyrą rengia ŠALFAS S-gos Centro Valdyba, talkininkaujant Clevelando LSK žaibo stalo teniso sekcijai.

Turnyras bus vykdomas tik vyrų klasėje ir dalyvauti pakviesti mūsų iškiliai stalo tenistai: P. Gvildys, Jonas Kavaliauskas, Juozas Kavaliauskas, Rimas Kava-

liauskas, B. Žemaitis, J. Šoliūnas, V. Grybauskas, V. Kleiza, J. Nešukaitis, E. Vaičekauskas, A. Krašauskas, E. Zabiela, dr. A. Nasvytis, Jaunutis Nasvytis, Vyt. Nasvytis, Alg. Nasvytis Jr., J. Gerulaitis, A. Banys, Varnas, Genčius. Apart šių žaidėjų dar pakviesta keletas mūsų veteranų, kurie paskutiniuoju metu nesirodė aktyviųjų žaidėjų eilėse.

Turnyras vyks Cleveland Table Tennis, 788 East 152 St., Clevelande. Pradžią — 12 val. Sekmadienį turnyro tąsa nuo 10 val. ryto.

Turnyro laimėtojai teks Pasaulio Lietuvių Inžinierių ir Architektų Sąjungos, Clevelando skyriaus pereinamoji taurė, įsteigta 1960 m. Pereitų metų laimėtojas yra Pranas Gvildys iš New Yorko.

GREETINGS and BEST WISHES
To All the Lithuanian People
SAFE WAY TIRE CO.

Corner East 47th St. and Superior Ave.
Call UT 1-1737

GREETINGS and BEST WISHES
FRANKFORT AUTO REPAIR
EXPERT MECHANICAL REPAIRS
BODY WORK CUSTOM PAINTING
740 Frankfort CH 1-0161

Naturally
SUPERIOR SAVINGS
Main Office: SINCE 1909
798 EAST 185th STREET
6712 SUPERIOR AVENUE
13515 EUCLID AVENUE
HOME and REMODELING LOANS
INSURED SAVINGS

DELLA E. JAKUBS & SON
LAIDOJIMO ĮSTAIGA

Vésinamas oras Jūsų patogumui
Della E. Jakubs & William J. Jakubs
Licensijuoti laidotuvių direktoriai ir balsamuotojai
35 metai simpatingo ir rimto patarnavimo
6621 Edna Avenue 361-1763
936 East 185th Street 531-7770

AMERIKOS LIETUVIŲ
PILIEČIŲ KLUBAS

6835 Superior Ave. Telef. 391-1143
Cleveland, Ohio

Kviečia visus tapti klubo nariais.
Palaikydami Klubą — kartu paremsime Clevelando lietuvių organizacijas.
Penktadieniais galima vaišintis bulviniais blynais, dešromis, virtiniais ir kepta žuvimi. Kitomis dienomis įvairūs kiti valgiai.
Visi susitinkame Lietuvių Klube!

DIRVA

TAUTINĖS MINTIES LIETUVIŲ LAIKRAŠTIS

Sveikinkit per Dirvą!

Artėjant Kalėdų ir N. Metų šventėms, kviečiame organizacijas, prekybininkus ir pavienius asmenis savo narius, klientus ir pažįstamus su šventėmis sveikinti per Dirvą.

Nesivėluokit! Jei norite, kad sveikimas tilptų kalėdiniam numerui, atsiųskite iki gruodžio 15 d.

Sveikinimo kaina: per 2 skiltis 2 colių aukščio 5 doleriai, 4 colių aukščio 10 dolerių.

CHICAGO

• Lietuvių Tautinio Akademinių Sambūrio susirinkimas įvyks gruodžio 8 d., sekmadienį, 3 val. p. p. Marquette Rd., kuriame numatyta sekančią dieną: Naujų Metų sutikimo klausimas, Užgavėnių blynų vakaro reikalai ir Sibiro tremtinių atminimas ir S. Rūkienės knygos pristatymas. Po sėkmingo bus kolegiskasis pobūvis. Visi Sambūrio nariai prašomi šioje sueigoje dalyvauti ir įsigyti Korp! Neo-Lithuania loterijos bilietus. (ia)

Detroito Aušros lituanistinės mokyklos mokinės kariuomenės šventės proga šv. Antano bažnyčioje prie altoriaus padėjo gėles. Prieky iš kairės: Rožytė Buhagiar ir Onutė Misevičiūtė. Antroje eilėje: Roneta Alkevičiūtė, Giedrė Sirutytė ir Regina Juškaitė. Toliau matomi V. Tamošinas ir viešnia iš Brazilijos p. Misevičiūtė. K. Sragausko nuotrauka

DETROITO LIETUVIŲ ŽINIOS

PAMINĖJO LIETUVOS KARIUOMENĖS ATKŪRIMĄ

Lapkričio 23-24 d. Nepriklausomos Lietuvos kariuomenės atkūrimo minėjimas praėjo iškilmingoje nuotaikoje. Per R. Valatkos radiją, Vladas Pauža skaitė 1916 m. išleistą Vilniuje atsisaukimą. Kitą dieną per Lietuviškojo Balso radijo valandėlę buvo perduotas K. Kodatienės montažas, paruoštas St. Kaunelienės. Išpildė: Rūta Kaunelytė, Regina Juškaitė ir Vytautas Kaunelis. Muzikinę da-

lį pritaikė St. Garliauskas. Šv. Antano bažnyčioje buvo iškilmingos pamaldos. Organizacijos dalyvavo su vėliavomis. Pašventinta Jūros šaulių vėliava. Žuvusiems pagerbti buvo padėta gyvų gėlių puokštė prie altoriaus.

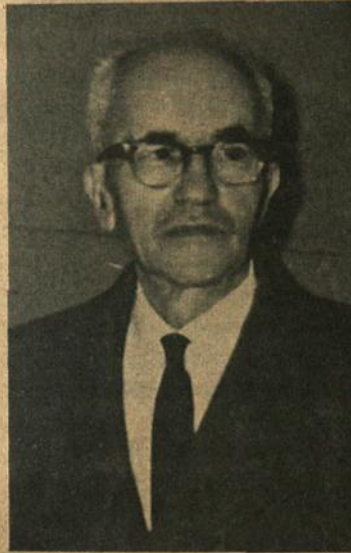
Lietuvių namuose įvyko iškilmingoji dalis. Šaulių S-gos atstovas Mykolas Maksvytis įteikė jūrininkams vėliavą. Paskaitą skaitė pulk. J. Šepetys. Programą išpildė akordionistas Rimas Kasputis, deklamatorė Danutė Petronienė, skaučių-skautų tautinių šo-

kių grupė "Pašvaistė" vad. R. Zotovienės. Svečiai rengėjams, savanoriams-kūrėjams, ramovėnams ir šauliams reiškė padėką už taip gražiai suorganizuotą iškilmes pirmas tokias Detroito.

Po iškilmių Jūros šaulių banketas praėjo gražioje lietuviškoje nuotaikoje.

Iškilmių rengimo komitetas dėkoja visiems talkininkams, svečiams, o ypatinai dėkingas kap. Jurgis Mitkus už taip jautrų paramą piniginiai Laisvės Kovų invalidų. (vt)

Amerikoje gimusia lietuvaite, ir su ja susituokė.

A.A. Petras Kučinskas

MIRĖ PETRAS KUČINSKAS

Lapkričio 15 d. mirė Petras Kučinskas, prieš trejetą metų mirusios Margaritos Kučinskienės, vadinamoji dypukų motina, vyras.

Petras Kučinskas buvo gimęs 1895 metais vasario 22 d. Biržų apskr. ir į Ameriką atvažiavo 1910 metais, turėdamas tik 15 metų. Pagyvenęs kiek Bostone, persikėlė į Athol, Mass., kur gyvendamas įsijungė į Lietuvos Vyčių eiles ir su jais dirbo. Čia jis susipažino su Margarita Andreliūnaite,

Jaunoji pora 1919 metais atsikėlė Detroitan. Margarita studijuoja vakarinės mokyklose, o Petras dirba. Jis ir čia tuojau įsijungia į sporto veiklą. Padeda suorganizuoti prie SLA 352 kuopos beisbolo komandą ir su ja atneša kuopai daug laimėjimų. Bando laimėti ir prekyboje. Su savo švogeriu Jonu atidaro batų ir vyriškų drabužių krautuvę ir abu joje dirba. Vėliau Petras pereina dirbti į Fordo

VISIEMS BICIULIAMS,

gyvenantiems arti ir toli,

GIEDRIŲ KALEDŲ,

LAIMINGŲ NAUJŲJŲ 1969 METŲ!

Alė ir Stasys
Santvarai

automobilių fabriką ir jame dirbo kol sveikata leido.

Petras ir Margarita Kučinskiai buvo malonūs, draugiški ir vaišingi. Visiems, kas tik į juos kreipdavosi, kuo galėdami padėdavo. Jų namuose apsidavė ir nakvodavo į Detroitą atvykę lietuviai dainininkai, aktoriai, paskaitininkai.

Ypač daug dirbo ir rūpinosi naujiems tremtiniams pradėjus plaukti į šią šalį.

Po pamaldų ilgos vilksnės automobilių ir gausiniam skaičiui detroitiešių buvo nulydėtas į Mt. Olivet kapines ir ten šalia savo žmonos Margaritos, mirusios 1966 metais, palaidotas.

Ilsėkitės ramybėje brangūs tremtinių globėjai!

A. Grinius

ATITAISYMAS

Aprašant ALT metinį suvažiavimą Dirvoje Nr. 117 buvo pažymėta, kad sekretoriavo J. Jasaitis ir Jokubka. Turėjo būti: J. Jasaitis ir K. Januška. Dėl klaidos atsiprašome.

MUZIEJAUS RETENYBĖ!

Paskutiniai prisiminimai iš Nepr. Lietuvos laikų. Baigiančios pranykti Nepr. Lietuvos sidabrinės monetos pildavimui. 5 litai — J. Basanavičius, 10 litų Vytautas Didysis, 10 litų prez. A. Smetona ir kitos. Kainoraštis — pareikalavus.

P. Zablockis,
2333 Ontario St.,
Vancouver 10, B. C.
Canada.

Visi padėkime
LIETUVOS KANKINIŲ
VARDĄ ĮAMŽINTI
paminklinėje lietuvių
koplyčioje šv. Petro
bazilikoje Romoje.
Laiko jau ne daug.
Neatidėliokite įrašyti
savo ir savuosius
koplyčios kūrėjų
tarpe.

Aukoms adresas:
LITHUANIAN
MARTYRS'
CHAPEL FUND
2701 W. 68 Street
Chicago, Ill. 60629

HELP WANTED MALE

MAINTENANCE. Man for metal melting shop. Extensive machine repair exper. is essential. Routine electrical repair exper. is desirable. Gas and arc welding exper. is essential. Current Dearborn location will move to new facility in Plymouth Twp. in Feb. 1969. Howmet Corp. Metal Products Div., 3320 Oakman Blvd., Dearborn, Mich. Call 313-581-7200. An Equal Opportunity Employer. (114-120)

MEDICAL TECHNOLOGIST
ASCP preferred positions open. Full and part-time. Experienced All shifts. Apply: Personnel Office, Ingham Medical Hospital, 401 W. Greenlawn, Lansing, Michigan. (114-121)

MOLDERS, COREMAKERS, LABORERS at gray iron foundry established 1920. New contract offers substantial wage increases, company paid insurance and improved pension. Plant-wide incentive. Apply in person. AMERICAN FOUNDRIES COMPANY, Milan, Michigan 48160. (115-124)

MACHINE BURNERS
FITTERS
SHOP HELPERS
Applications are being accepted for the above positions for men with experience in steel plate fabrication. Excellent wages including many fringe benefits. Apply in person. BETHLEHEM STEEL CORP., Buffalo Tank Division, 13461 Huron River Dr., Romulus, Mich. "Equal Opportunity Employer in the Plans for Progress Program". (119-125)

A. A.

PETRONĖLEI VAITKEVIČIENEI

Lietuvoje mirus, jos dukrai BARBORAI ir žentui TEODORUI BLINSTRUBAMS, bei kitiems giminėms nuoširdžią užuojautą reiškia

B. Paplėnienė,
K. ir E. Pociiai,
V. ir V. Mažeikai,
M. ir E. Valiukėnai

Tauriam lietuviui, Lietuvos kariui, pulkininkui

BRONIUI PULKAUNINKUI

mirus, jo žmonai ONAI, dukrai DANGUOLEI ir EUGENIJUI BARTKAMS, kitiems šeimos nariams ir artimiesiems nuoširdžią užuojautą reiškia

BARTKUS AND ASSOCIATES, INC.
LIETUVIAI BENDRADARbiai

P. Čelkis K. Sidabras
E. Jokubauskas R. Sirutis
J. Jurkūnas J. Šulaitis
A. Mykolėnas J. Vadopalas
J. Petkūnas M. Valiukėnas
A. Rimas E. Zabarskas

Mielam mūsų skyriaus nariui,

Pulk. BRONIUI PULKAUNINKUI

mirus, Jo žmonai ONAI, šeimos nariams, giminėms ir artimiesiems užuojautą reiškia ir drauge liūdi

A. L. T. S-gos E. Chicagos Skyrius

A. A.

Plk. BRONIUI PULKAUNINKUI

mirus, jo žmonai ONAI, dukroms LAIMAI ir DANGUOLEI, žentui EUGENIJUI BARTKUI, nuoširdžią užuojautą reiškia

Jurkūnai

Plk. BRONIUI PULKAUNINKUI

mirus, jo žmonai ONAI PULKAUNINKIENEI, dukrai DANGUOLEI BARTKUVIENEI ir visiems artimiesiems nuoširdžią užuojautą reiškia ir drauge liūdi

Ada ir Pranas Sutkai

A. A.

MARCELEI TAMOŠAITIENEI

Lietuvoje mirus, Jos brolių PRANĄ BASTĮ ir dukterį A. PUTERIENĘ nuoširdžiai užjaučiame

Pliopliai
Česėkai